Пролетарыі ўсіх краін, злучайцеся!

Комуністычная партыя (бальшэвікоў) Беларусі

ЗВЯЗДА

Орган ЦК і МК КП(б)Б, ЦВК і СНК БССР

№ 87 (6063) | 16 красавіка 1938 г., субота | ЦАНА 10 КАП.

СЁННЯ Ў НУМАРЫ:

Заваявальнікі Паўночнага полюса вярнуліся ў Маскву.

ПАРТЫЙНАЕ ЖЫЦЦЁ:

А. М. Рабіновіч — Трымаць у чыстаце высокае званне члена партыі.

Н. Стральчанка — Самакрытыкі ў дакладзе не было.

На сходзе сельскай партыйнай арганізацыі.

Выраслі новыя людзі.

Парушэнне інструкцыі ЦК ВКП(б).

АРТЫКУЛЫ:

Маёр Г. Захараў — Лёдавае пабоішча.

І. Серачкін, Г. Клімовіч — Нітрагін — важнейшая крыніца павышэння ўраджайнасці.

Задэрман — На прыёме ў дэпутата.

Палкоўнік Самарскі — Артылерыя.

Г. Таран — На задворках.

НА КАЛГАСНЫХ ПАЛЯХ:

Н. Вішнеўскі—Пакуль дырэктары спрачаюцца...

Д. А. Патоцкі — Перш за ўсё — якасць.

Падрыхтоўка да выбараў у Вярхоўны Совет БССР.

ЗА РУБЯЖОМ:

Рашэнне палітбюро ЦК французскай компартыі.

Фінансавая праграма ўрада Даладзье.

На франтах у Іспаніі.

Развіццё сусветнага эканамічнага крызіса.

Германскія інтрыгі ў Літве.

Правакацыя польскіх фашыстаў.

Пратэсты супроць забароны першамайскіх дэманстрацый у Чэхаславакіі.

ВЫБАРЫ ПАРТОРГАНАЎ І ЗАДАЧЫ БОЛЬШЭВІЦКАГА ДРУКУ

На высокім ідэйна-палітычным узроўні, пры разгорнутай большэвіцкай крытыцы і самакрытыцы, праходзяць справаздачна-выбарчыя сходы у пярвічных партарганізацыях КП(б)Б.

Комуністы ўсебакова, па-дзелавому абмяркоўваюць справаздачныя даклады сакратароў парткомаў, парторгаў, правяраюць іх, наколькі яны справіліся з ускладзенымі на іх партыяй задачамі ў барацьбе з трацкісцка-бухарынскімі і нацыянал-фашысцкімі бандытамі. Таварышы правяраюць, як партыйныя кіраўнікі мабілізоўваюць партыйныя арганізацыі на выкрыццё да канца замаскаваўшыхся крывавых фашысцкіх сабак, як яны выконваюць гістарычныя рашэнні студзеньскага Пленума ЦК ВКП(б) і ўказанні таварыша Сталіна аб усямерным павышэнні рэволюцыйнай пільнасці.

Мацней б'ецца пульс партыйнага жыцця. Большэвікі, пачынаючы ад кіраўнікоў і канчаючы радавымі комуністамі, праходзяць вялікую школу палітычнага выхавання, павышэння рэволюцыйнай пільнасці і непрымірымасці да ворагаў народа.

Як-жа наш большэвіцкі друк уключыўся ў гэту надзвычай важную падзею ў жыцці нашай партыі? Трэба сказаць, што не ўсе раённыя газеты рэспублікі зразумелі свае адказныя задачы і яшчэ не ўключыліся ў асвятленне справаздачна-выбарчых партыйных сходаў і партыйнага жыцця.

У раённай газеце «Калектывіст Расоншчыны», рэдактарамі якой з'яўляюцца культпроп райкома т. Драздоў і другі сакратар райкома партыі т. Пероў, няма ніводнага слова аб тым, як у партарганізацыі раёна праходзяць справаздачна-выбарчыя партыйныя сходы, як комуністы вывучаюць пастанову і інструкцыю ЦК ВКП(б) аб выбарах кіруючых партыйных органаў.

Нельга даведацца аб тым, як партыйныя арганізацыі Расоншчыны выконваюць рашэнне студзеньскага Пленума ЦК ВКП(б), як выпраўляюць дапушчаныя памылкі, што зроблена партыйнымі арганізацыямі ў справе падрыхтоўкі да веснавой сяўбы і ў выкананні іншых палітычна-гаспадарчых задач.

Не лепш абстаіць справа з асвятленнем партыйнага жыцця і на старонках копыльскай раённай газеты, рэдактарам якой з'яўляецца тав. Кацман.

А між тым, у раённай партыйнай арганізацыі дрэнна пастаўлена справа з падрыхтоўкай да справаздачна-выбарчай кампаніі. Толькі 12 красавіка райком партыі склікаў нараду парторгаў, на якой абмеркаваў пастанову і інструкцыю ЦК ВКП(б) і план райкома па правядзенню выбараў

Да гэтага часу ў раёне нічога не зроблена для таго, каб мабілізаваць комуністаў на лепшае правядзенне выбараў, падняць у іх пільнасць, мабілізаваць на выкананне палітычна-гаспадарчых задач, якія стаяць перад раённай партыйнай арганізацыяй.

Недалёка ад гэтых газет адышлі і веткаўская раённая газета «За большэвіцкія тэмпы» (часова выконваючы абавязкі рэдактара т. Андрэеў), добрушская «Сталінец» (нам. рэдактара т. Аўчыроў), багушэўская «Сталінскі шлях» (рэдактар тав. Глушынскі) і рад іншых. На старонках гэтых газет вельмі слаба асвятляецца падрыхтоўка да справаздачна-выбарчай кампаніі кіруючых партыйных органаў.

З часу апошніх выбараў у партыйныя органы прайшоў год.

Партыйныя арганізацыі Беларусі, узброеныя мудрымі ўказаннямі таварыша Сталіна, бязмежна адданыя справе вялікай партыі Леніна—Сталіна, прарабілі велізарную работу па бязлітаснаму разгрому контррэволюцыйна-трацкісцка-бухарынскіх і буржуазна-нацыяналістычных бандытаў—агентаў замежных разведак, правялі вялікую работу па ачышчэнню сваіх радоў ад двурушнікаў і здраднікаў, вырываючы да канца, з карэннямі, подлую агентуру фашызма.

Да актыўнай партыйнай работы ў арганізацыях Комуністычнай Партыі (большэвікоў) Беларусі прышлі новыя кадры работнікаў, якія горача ўзяліся за партыйную работу, умацоўваючы сувязі з масамі, энергічна і настойліва вядуць барацьбу за ліквідацыю вынікаў падрыўной работы ворагаў народа.

Таму перад кожнай газетай стаіць задача шляхам шырокага разгортвання крытыкі ўсямерна дапамагаць маладым кадрам у іх далейшай рабоце, дапамагчы ім на аснове вопыту леташніх выбараў не паўтараць памылак, дапамагаць ім няўхільна весці барацьбу за выкананне кожнага пункта пастановы і інструкцыі ЦК ВКП(б).

Задача раённых і фабрычных газет заключаецца ў тым, каб шырока скарыстоўваць вялікую актыўнасць комуністаў. Рэдакцыі абавязаны забяспечыць уцягненне шырокага актыва ў асвятленне партыйнага жыцця.

Асвятляючы на сваіх старонках праходзячыя справаздачна-выбарчыя сходы, газеты, пры ацэнцы той ці іншай справаздачы парткома, парторга або работы партарганізацыі ў цэлым, павінны выходзіць з таго, наколькі работа партарганізацыі была накіравана на выкананне пастановы студзеньскага Пленума ЦК ВКП(б), наколькі партарганізацыя справілася з тымі палітычна-гаспадарчымі задачамі, якія перад ёю стаялі.

Роля газеты выключна адказная. Яна абавязана своечасова папярэдзіць недахопы ў правядзенні справаздачна-выбарчых партыйных сходаў. Яна абавязана дапамагаць кіраўнікам партыйных арганізацый пастаянна ўзнімаць узровень большэвіцкай крытыкі і самакрытыкі, узровень усёй арганізацыйна-партыйнай работы, узровень большэвіцкай пільнасці. Гэта задача будзе ажыццёўлена толькі пры той умове, калі рэдакцыйныя калектывы будуць цесна звязаны з масамі, калі яны будуць добра ведаць, што робіцца ў партыйных арганізацыях.

Выбары кіруючых партыйных органаў супадаюць з падрыхтоўкай да выбараў у Вярхоўны Совет БССР — гэтай вялікай палітычнай падзеяй у жыцці працоўных нашай рэспублікі. Адсюль складанасць задач, што стаяць перад нашымі газетамі, задач велізарных і разам з тым ганаровых.

Друк нашай рэспублікі ў правядзенні справаздачна-выбарчай кампаніі партыйных органаў і падрыхтоўцы да выбараў у Вярхоўны Совет БССР трымае палітычны экзамен на большэвіцкую спеласць, на ўменне ўзначаліць і накіраваць узрослую актыўнасць комуністаў і беспартыйных мас на барацьбу за выкананне вялікіх задач, пастаўленых нашай партыяй і вялікім Сталіным.

Да канца выпраўляючы недахопы ў асвятленні партыйнага жыцця, рэдакцыі гарадскіх, раённых газет абавязаны шырока, сістэматычна, палітычна завострана паказваць на сваіх старонках работу справаздачна-выбарчых сходаў, штодзённа асвятляць наша многаграннае, яркае, б'ючае крыніцай, партыйнае жыццё.

Выключна вялікую ролю адыграў наш друк ва ўсёй той рабоце, якую правяла за апошні час партыя Леніна—Сталіна. І зараз, у часе справаздачна-выбарчай кампаніі партыйных органаў, наш большэвіцкі друк, верны традыцыям вялікай партыі Леніна—Сталіна, пачынаючы ад рэспубліканскіх і канчаючы нізавымі газетамі — павінен паказаць большэвіцкія ўзоры барацьбы за яшчэ большае згуртаванне партыйных і непартыйных большэвікоў вакол Сталінскага Цэнтральнага Камітэта, за ўзорнае правядзенне выбараў кіруючых партыйных органаў.

НА 10 КРАСАВІКА ЗАСЕЯНА 11.494 ТЫС. ГЕКТАРАЎ ЯРАВЫХ

На 10 красавіка закончана сяўба ранніх каласавых у Вінніцкай, Одэскай і Нікалаеўскай абласцях, ва Узбекскай і Туркменскай ССР. Малдавія закончыла сяўбу ранніх каласавых і цукровых буракоў.

Усяго па Саюзу на 10 красавіка засеяна 11.494 тыс. гектараў яравых. Дзяржаўны план выканан на 14 проц. У мінулым годзе на гэта-ж чысло было засеяна 14.568 тыс. гектараў. Калгасамі засеяна плошча ў 10.501 тыс. га (14 проц. плана) і соўгасамі ўсіх сістэм — 993 тыс. га (13 проц. плана).

У АРМЯНСКАЙ ССР РАЗГАРНУЛАСЯ КАМПАНІЯ ВЫБАРАЎ У ВЯРХОЎНЫ СОВЕТ

ЕРЭВАН, 14 красавіка. (БЕЛТА). Сёння на прадпрыемствах, ва ўстановах і ВНУ Ерэвана адбыліся сходы, на якіх вылучаліся кандыдаты ў акруговыя выбарчыя камісіі па выбарах у Вярхоўны Совет Армянскай ССР. Выбары, як вядома, назначаны на 12 чэрвеня.

У акруговыя камісіі вылучаны аўтарытэтныя работнікі, партыйныя і непартыйныя большэвікі, зарэкамендаваўшыя сябе добрымі арганізатарамі ў кампанію па выбарах у Вярхоўны Совет СССР.

На сходзе архітэктараў горада кандыдатам у члены акруговай камісіі была прапанавана беспартыйная Саакануш Манусаджан — малады архітэктар. Аб ёй гаварылі, як аб добрым грамадскім работніку — дэпутату горсовета, актыўна ўдзельнічаўшай у выбарах у Вярхоўны Совет СССР. Сход аднадушна галасаваў за кандыдатуру тав. Манусаджан.

Калектыў рабочых, інжынераў, тэхнікаў і служачых электрастанцый Ерэвана аднагалосна вылучыў кандыдатам у акруговую выбарчую камісію кадравага рабочага-электрыка Манукяна. На працягу 11 год ён няспынна працаваў манцёрам Ерэванскай гідраэлектрастанцыі.

Прайшоўшыя сходы адзначаліся высокай актыўнасцю. Яны паказваюць велізарны інтарэс выбаршчыкаў да надыходзячых выбараў.

РАШЭННІ ПАЛІТБЮРО ЦК ФРАНЦУЗСКАЙ КОМПАРТЫІ

ПАРЫЖ, 14 красавіка. (БЕЛТА). Сёння адбылося пасяджэнне палітбюро ЦК Французскай комуністычнай партыі. У апублікаваным у сувязі з гэтым паведамленні ўказваецца, што «палітбюро рашыла ўзмацніць кампанію супроць палітыкі «неўмяшання» і за адкрыццё граніцы з рэспубліканскай Іспаніяй з тым, каб урад Іспанскай рэспублікі мог набываць зброю і боепрыпасы ў інтарэсах міру і безапаснасці Францыі».

«Палітбюро, — гаворыцца далей у паведамленні, — вітае грамадскі рух, які разгортваецца ў Англіі, супроць палітыкі кансерватыўнага ўрада ў іспанскім пытанні і супроць заключэння англа-італьянскага пагаднення, развязваючага Мусаліні рукі ў Іспаніі. Англійскі народ тым самым абараняе сапраўдныя інтарэсы міру. Французскі народ натхнён тым-жа пачуццём салідарнасці ў адносінах да іспанскіх рэспубліканцаў і будзе настойліва змагацца за тое, каб фашысцкія інтэрвенты ў Іспаніі не маглі атрымаць дапамогі ў Францыі.

Палітбюро вітае пагадненне, дасягнутае на французскіх авіяцыйных прадпрыемствах, шкадуючы, што прапановы, даўно ўжо прынятыя рабочымі, не прывялі да больш хуткага вырашэння канфлікту.

З прычыны складанасці як унутранага, так і знешняга становішча і асабліва ў сувязі з аслабаненнем «кагуляраў» (фашысцкіх змоўшчыкаў), якія арганізоўваюць грамадзянскую вайну ў Францыі, палітбюро пацвярджае неабходнасць узмацнення сувязей, якія яднаюць сацыялістаў і комуністаў. Пагадненне паміж комуністычнай і сацыялістычнай партыямі з'яўляецца адным з асноўных элементаў згуртавання народнага фронта і аб'яднання ўсіх рэспубліканцаў супроць манеўраў змоўшчыкаў і падпальшчыкаў вайны».

ФІНАНСАВАЯ ПРАГРАМА ЎРАДА ДАЛАДЗЬЕ

ПАРЫЖ, 14 красавіка. Як паведамлялася ўжо, палата дэпутатаў большасцю 576 галасоў супроць 5 выразіла давер'е новаму французскаму ўраду, узначальваемаму Эдуардам Даладзье, і большасцю 508 галасоў супроць 12 прадаставіла новаму кабінету «шырокія поўнамоцтвы ў фінансавых пытаннях» да канца ліпеня. Даладзье ў сваім выступленні падкрэсліў, што ўсе задачы, якія стаяць перад урадам, разглядаюцца ім толькі пад адным кутом погляду — **нацыянальнай абароны.** Урад абавязваецца ўсюды абараняць інтарэсы Францыі і цэласнасць каланіяльнай імперыі.

Паколькі былі хістанні сярод сацыялістаў, Даладзье заявіў, што ён не прадпрыме нічога такога, што магло-б узарваць народны фронт, ён захавае сацыяльныя законы.

Пасля гэтага фракцыя сацыялістаў большасцю галасоў пастанавіла падтрымаць урад.

Рамэт ад імя компартыі канстатаваў, што новы ўрад не выражае волі народа. Аднак, у мэтах захавання адзінства народнага фронта, комуністы будуць галасаваць за ўрад. Рамэт патрабаваў прыняць меры супроць варожых элементаў, якія знаходзяцца на ўтрыманні фашысцкіх дзяржаў, і напомніў аб пагрозе, якая стварылася для Францыі на Пірэнеях. Рамэт заявіў:

«Мы патрабуем ад урада, каб ён ва ўсіх прымаемых рашэннях улічваў волю народа».

Фінансавы законапраект, прыняты палатай дэпутатаў і слецам за гэтым пераважнай большасцю галасоў сенатам, уключае частку фінансавай праграмы ўрада Блюма: павелічэнне спецыяльных падаткаў для стварэння фонда абароны, перагляд мытных тарыфаў, заключэнне працоўных дагавораў, прадастаўленне французскім банкам крэдыта ў 10 мільярдаў франкаў і т. д. Урад адхіліў наступныя пункты фінансавай праграмы Блюма: кантроль за валютай, пераацэнку залатога фонда, абкладанне падаткамі капітала і т. д. Разам з тым урад мае намер выпусціць новую пазыку ў 15 мільярдаў франкаў.

***

ЛОНДАН, 14 красавіка. (БЕЛТА). Парыжскі карэспандэнт «Таймс» паведамляе, што ў хуткім часе чакаецца сустрэча французскага прэм'ера Даладзье і міністра замежных спраў Бонэ з Чэмберленам і Галіфаксам. Міністры «абмяркуюць рад еўрапейскіх праблем, закранаючых англа-французскае супрацоўніцтва».

Па словах газеты «Дэйлі экспрэс» міністры абмяркуюць пытанне аб поўным тэхнічным супрацоўніцтве паміж штабамі марскіх, паветраных і сухаземных сіл абодвух краін. Папярэднія перагаворы аб супрацоўніцтве ў авіяцыі пачаліся ўжо.

НА ФРАНТАХ У ІСПАНІІ

УСХОДНІ (АРАГОНСКІ) ФРОНТ

Іспанскае міністэрства абароны паведамляе ад 14 красавіка, што рэспубліканскія войскі прадаўжаюць энергічныя атакі ўнутры вёскі Вальфагона і ў раёне перадмостных умацаванняў Белагера (на паўночны ўсход ад Лерыды). Рэспубліканскія часці занялі вышыні вакол Асенціу. Далей на поўнач рэспубліканцы занялі вышыню 1883 і рад пазіцый на захад ад Сіера дэ Коку.

У раёне на поўдзень ад ракі Эбро мяцежнікі, падтрыманыя артылерыяй і авіяцыяй, прадаўжаюць свае атакі ў напрамку міжземнаморскага ўзбярэжжа. Блізка ад вёскі Сан Матэо ідуць жорсткія баі. У сектары Фаркаль (на паўночны захад ад Марэльы) мяцежнікі пасля безвынікавай атакі вымушаны былі адступіць у беспарадку.

ДЗЕЯННІ АВІЯЦЫІ.

Рэспубліканская авіяцыя бамбардыравала ў раёне на поўдзень ад Марэлы скапленні войск мяцежнікаў. Рэспубліканскія знішчальнікі, суправаджаўшыя бамбардыроўшчыкаў, уступілі ў бой з эскадрылляй фашысцкіх самалётаў, якая складалася прыблізна з 60 машын серыі «Фіат». Рэспубліканская авіяцыя збіла тры фашысцкія самалёты. Тры іншыя самалёты мяцежнікаў атрымалі пашкоджанні. Рэспубліканскія самалёты пасля гэтай аперацыі вярнуліся на свае базы непашкоджанымі.

***

ПАРЫЖ, 15 сакавіка. (БЕЛТА). Іспанскі Усеагульны рабочы саюз (ВРС) і анарха-сіндыкалісцкая Нацыянальная канфедэрацыя працы (НКП) дасягнулі пагаднення адносна мабілізацыі членаў профсаюзаў ва ўзросце ад 17 да 45 год. У пагадненні ўказана, што кіраўніцтвы профсаюзаў павінны наглядаць за ўключэннем членаў саюзаў у рады арміі і затым, каб на прадпрыемствах мужчыны былі заменены жанчынамі.

РАЗВІЦЦЁ СУСВЕТНАГА ЭКАНАМІЧНАГА КРЫЗІСА

ЖЭНЕВА, 14 красавіка. (БЕЛТА). У апублікаваным сёння статыстычным бюлетэні Лігі нацый указваецца, што аб'ём сусветнага гандлю ў лютым знізіўся супроць студзеньскага ўзроўню на 4 проц. Бюлетэнь адзначае далейшае падзенне курса акцый прамысловых прадпрыемстваў у большасці краін. Зараз гэты курс ніжэй узроўню лютага 1937 года ў ЗША на 37 проц., у Бельгіі — на 30 проц., у Францыі — на 26 проц. і ў Англіі — на 22 проц.

ГЕРМАНСКІЯ ІНТРЫГІ Ў ЛІТВЕ

КАУНАС, 14 красавіка. (БЕЛТА). 12 красавіка ў мемельскім сейміку (Мемель належаў раней Германіі, зараз належыць Літве і карыстаецца поўнай аўтаноміяй) прадстаўнікі нямецкай фракцыі патрабавалі адмены ваеннага становішча ў Клайпедзе (Мемельскай вобласці), замены літоўскай паліцыі нямецкай і легалізацыі фашысцкай партыі на тэрыторыі Мемеля.

ВАРШАВА, 14 красавіка. (БЕЛТА). Як указвае польскі друк, патрабаванні германскіх фашыстаў у мемельскім сейміку падтрымліваюцца ўсім германскім друкам і яўна прадыктаваны з Берліна. Агенцтва «Экспрэс» паведамляе аб напружаным становішчы ў Мемелі. Па словах агенцтва, учора на ўсіх дамах, належачых мемельскім гітлераўцам, былі вывешаны германскія фашысцкія сцягі. Фашысцкія арганізацыі ў Мемелі рыхтуюцца ў бліжэйшыя дні да новых выступленняў.

ПРАВАКАЦЫЯ ПОЛЬСКІХ ФАШЫСТАЎ

ВАРШАВА, 15 красавіка. (БЕЛТА). Паводле паведамлення агенцтва «Газета польска», група польскіх фашыстаў з эндэкаўскага лагера (нацыянал-дэмакратаў) ўварвалася на тэрыторыю тэкстыльнай фабрыкі Фрэйзеберга ў Лодзі ў часе праходзіўшага там рабочага схода, прысвечанага падрыхтоўцы да святкавання Першага мая. Фашысты справакавалі сутычку з рабочымі, у выніку якой 5 чалавек, у тым ліку 3 жанчыны, атрымалі раненні. Прыбыўшая паліцыя арыштавала некалькі чалавек.

«Газета польска» паведамляе аб прадаўжаючайся ўжо чацверты месяц забастоўцы рабочых на тэкстыльнай фабрыцы Геблера ў Лодзі. Бастуючыя ўвесь час займаюць памяшканне фабрыкі.

Рабочыя менскага завода ланцугоў Галя, уключыўшыся ў перадмайскае соцыялістычнае спаборніцтва, разгарнулі барацьбу за высокую прадукцыйнасць працы. НА ЗДЫМКУ (злева направа) у першым радзе тт: В. Н. Клеўко, А. М. Філіпава (у верхнім радзе): Я. А. Будрык, Б. І. Талейка і У. І. Шэнец, якія дабіліся выканання нормы ад 220 да 300 проц. Фото С. Грына.

ВЫВУЧЭННЕ РУСКАЙ МОВЫ У ГРУЗІНСКІХ ШКОЛАХ

ТБІЛІСІ, 15 красавіка. (БЕЛТА). Цэнтральны Выканаўчы Камітэт і Совет Народных Камісараў Грузінскай ССР прынялі пастанову аб вывучэнні рускай мовы ў школах і ВНУ.

Гэтым рашэннем з 1 верасня бягучага года ўводзіцца абавязковае выкладанне рускай мовы ва ўсіх пачатковых, няпоўных сярэдніх і сярэдніх не-рускіх школах Грузінскай ССР (з трэцяга класа). Уводзіцца абавязковае выкладанне рускай мовы на першых трох курсах ва ўсіх вышэйшых навучальных установах Грузіі.

ЦВК і Соўнарком Грузіі абавязалі Наркамасветы пераапрацаваць існуючыя падручнікі рускай мовы і выдаць іх да 1 верасня бягучага года. Наркамасветы даручана скласці і выдаць да гэтага тэрміну граматыку рускай мовы для грузінскіх школ, руска-грузінскі і грузіна-рускі слоўнікі для школ і наглядныя дапаможнікі да падручнікаў рускай мовы. Падручнікі будуць таксама выданы для вучняў абхазскіх і асецінскіх школ.

Для падрыхтоўкі кваліфікаваных кадраў выкладчыкаў рускай мовы ў не-рускіх школах Наркамасветы Грузіі к 1 верасня арганізуе аддзяленні рускай мовы і літаратуры ў Горыйскім і Батумскім настаўніцкіх інстытутах.

Пашырэнне Днепрагэса

ДНЕПРАПЕТРОУСК, 14 красавіка. (БЕЛТА). Сёння ўступіла ў строй 8-я турбіна Дняпроўскай гідраэлектрастанцыі імя Леніна. Магутнасць новай турбіны — 62 тыс. кіловат.

З уступленнем у эксплаатацыю восьмай турбіны магутнасць Дняпроўскай ГЭС павялічыцца да 496 тыс. кіловат.

Заваявальнікі Паўночнага полюса вярнуліся ў Маскву

Раніцай 15 красавіка з Украіны ў Маскву вярнуліся Героі Совецкага Саюза тт. І. Д. Папанін, Э. Т. Крэнкель, П. П. Шыршоў і Е. К. Фёдараў.

У гутарцы з супрацоўнікам ТАСС тав. Папанін падзяліўся сваімі ўражаннямі ад паездкі.

— З радасцю, — гаворыць ён, — мы прынялі запрашэнні ЦК КП(б)У, Соўнаркома і Акадэміі навук УССР наведаць гарады і сёлы Совецкай Украіны. Мы выехалі 30 сакавіка з Масквы і на другі дзень былі цёпла сустрэты працоўнымі Кіева. Увечары 2 красавіка там адбылося пасяджэнне прэзідыума Акадэміі навук УССР, на якім былі заслуханы нашы даклады аб выніках навукова-даследчай работы ў Цэнтральным палярным басейне.

Мы наведалі затым дзесяткі гарадоў і сёл. Перад намі разгарнулася вельмі прыгожая карціна шчаслівага жыцця працоўных Совецкай Украіны, велічная панарама прадпрыемстваў соцыялістычнай індустрыі, пладародных калгасных палёў.

Усюды, на ўсіх сходах, пры ўсіх сустрэчах мы рэальна адчувалі невычарпальную любоў працоўных да сваёй магутнай радзімы, да вялікага арганізатара перамог соцыялізма таварыша Сталіна.

ПРАТЭСТЫ СУПРОЦЬ ЗАБАРОНЫ ПЕРШАМАЙСКІХ ДЭМАНСТРАЦЫЙ У ЧЭХАСЛАВАКІІ

ПРАГА, 15 красавіка. (БЕЛТА). Палітбюро ЦК Чэхаславацкай компартыі апублікавала зварот да ўсіх антыфашысцкіх партый з прапановаю выступіць сумесна супроць забароны першамайскіх дэманстрацый. Комуністычная партыя расцэньвае забарону святкавання 1 мая, як удар па дэмакратычнаму фронту і чарговую ўступку ўрада генлейнаўскай партыі (агентуры германскага фашызма ў Чэхаславакіі).

«Правакацыям генлейнаўскай партыі, — гаворыцца ў звароце, — і яе падрыўной дзейнасці павінен быць пакладзен канец, а працоўнаму народу, які з'яўляецца апорай рэспублікі, павінна быць прадастаўлена поўная свабода. Гэтага патрабуюць інтарэсы абароны Чэхаславакіі».

Учора комуністычныя дэпутаты парламента Даланскі і Сланскі звярнуліся да прэм'ера Годжы з пратэстам супроць забароны першамайскай дэманстрацыі.

Па ўсёй краіне разгортваецца масавы рух пратэсту. У адрас урада прыбываюць дзесяткі тэлеграм ад фабзаўкомаў, рабочых канферэнцый і асобных муніцыпалітэтаў з пратэстамі супроць забароны першамайскіх дэманстрацый.

ВАЕННЫЯ ДЗЕЯННІ Ў КІТАІ

У ПАЎНОЧНЫМ КІТАІ

ЛОНДАН, 15 красавіка. (БЕЛТА). На поўдні правінцыі Шаньдун 13 красавіка прадаўжаліся вялікія баі блізка ад Іcяня. Карэспандэнт газеты «Дэйлі тэлеграф энд Морнінг пост» паведамляе, што японскія войскі, якія знаходзяцца ў Іcяне, акружаны кітайскімі войскамі. Карэспандэнт заяўляе, што паспяховыя дзеянні кітайскіх войск на гэтым участку фронта адкрываюць шырокі шлях для кітайскіх войск на Тайань і Цзінань.

Карэспандэнт агенцтва Рэйтэр адзначае ўсё больш узрастаючую актыўнасць кітайскіх партызан блізка ад Цзінані (галоўны горад правінцыі Шаньдун).

Спасылаючыся на праўдзівыя крыніцы, карэспандэнт агенцтва Рэйтэр паведамляе, што вялікая колькасць японскіх войск высадзілася ў Цындао і Жыч Жао (усходняе ўзбярэжжа правінцыі Шаньдун). Гэтыя новыя падмацаванні прыбылі з Манчжурыі і Японіі. Неадкладна пасля высадкі прыбыўшыя войскі былі накіраваны ў паўднёва-ўсходнюю частку правінцыі Шаньдун.

ПАРТЫЙНАЕ ЖЫЦЦЁ

ТРЫМАЦЬ У ЧЫСТАЦЕ ВЫСОКАЕ ЗВАННЕ ЧЛЕНА ПАРТЫІ

(Справаздачна-выбарчы сход партарганізацыі Акадэміі навук БССР).

Два вечары абмяркоўваў партыйны сход справаздачу свайго парткома. Але аб гэтым сходзе нельга сказаць, каб ён быў самакрытычным, дзелавым, а галоўнае не адчувалася ў выступленнях многіх комуністаў — дырэктараў інстытутаў, вучоных сакратароў і навуковых работнікаў — сапраўднага баявога жыватворчага партыйнага духу, якім жыве ўся наша партыя і якім комуністы, авалодваючы большэвізмам, дамагаюцца поспехаў, перамагаюць усякія труднасці.

У Акадэміі доўгі час арудавалі ворагі народа. Хітра маскуючыся, яны шпіёнілі і шкодзілі, усяляк зрываючы работу гэтай высокай навуковай установы, закліканай служыць народу, нашаму соцыялістычнаму будаўніцтву. Шкодніцтва ў Акадэміі яшчэ не ліквідавана. Вельмі дрэнна вядзецца работа па ліквідацыі вынікаў шкодніцтва, не ўсе ворагі яшчэ выкрыты. Толькі ў апошні час у Акадэміі былі выкрыты некалькі мацёрых ворагаў народа, якія прыкрываліся партыйным білетам і маскай «вучоных».

І трэба прама сказаць, што ворагам удалося так доўга тварыць свае брудныя шкодніцкія справы таму, што ў многіх комуністаў прытупілася большэвіцкая пільнасць, таму, што ў Акадэміі працвятала і цяпер яшчэ не знішчана агіднае ўгодніцтва і падхалімства. Аб усім гэтым гаварыў у сваёй справаздачы сакратар парткома тав. Несцяровіч.

Прамы партыйны абавязак члена партыйнай арганізацыі — вострай большэвіцкай крытыкай, смелым большэвіцкім аналізам ускрыць варожую практыку, ускрыць і бязлітасна раскрытыкаваць свае ўласныя памылкі.

Кожны член партыі, калі ён сапраўдны большэвік, абавязан быў сур'ёзна рыхтавацца да партыйнага схода, глыбока прадумаць сваю ўласную работу, работу сваіх таварышаў і, выходзячы на высокую трыбуну партыйнага схода, унесці свае канкрэтныя прапановы аб тым, як лепш і хутчэй ліквідаваць вынікі шкодніцтва, як узняць на высокі ўзровень работу Акадэміі. Гэтага не было на партыйным сходзе.

Першымі ў спрэчках па дакладу парткома выступілі дырэктары інстытутаў тт. Дарожкін, Красноўскі, Ракаў, Казлоў і інш. Але ні адзін з іх не ўнёс ні адной талковай прапановы, накіраванай на хутчэйшую ліквідацыю вынікаў шкодніцтва. Ні адзін з іх ні слова не сказаў аб тым, як наладзіць партыйную работу.

Замест вострай большэвіцкай крытыкі сваіх памылак, замест мабілізацыі большэвіцкай пільнасці сход пачуў ад іх слязлівыя скаргі. Ці гэта патрабуецца ад большэвікоў?

Большасць выступаўшых справядліва крытыкавала партком за тое, што ён праявіў недапушчальную непаваротлівасць у выкананні рашэння студзеньскага Пленума ЦК ВКП(б). Да партыйнага схода партарганізацыя прышла з неразгледжанымі справамі на 7 комуністаў. У партарганізацыі няма барацьбы супроць залішняй падазронасці, якую спецыяльна сеялі з правакацыйнымі мэтамі ворагі народа. Каб адвесці ад сябе ўдар, ворагі паклёпнічалі на чэсных комуністаў, ім дапамагалі паклёпнікі. Між тым партком дрэнна выконвае рашэнне Пленума ЦК ВКП(б) аб выкрыцці паклёпнікаў. За гэта справядліва крытыкавалі партком тав. Аўксенцьеў і іншыя.

Не дапамагаюць у гэтай адказнай і сур'ёзнай справе і комуністы. «Вы прадаўжаеце ролю шкоднікаў» — такую рэпліку кінуў адзін таварыш у часе выступлення аднаго з прамоўцаў на партыйным сходзе. Сваё абвінавачанне ён нічым не пацвердзіў. Падобных рэплік было некалькі. Так сеецца ў партарганізацыі лішняя падазронасць, якая толькі на-руку ворагам.

Пакуль комуністы кідаюць рэплікі, у радзе інстытутаў прадаўжае панаваць абстаноўка затхласці і запушчанасці. «Становішча ў Акадэміі такое, што ніхто нічога не робіць», — заявіў у сваім выступленні тав. Кантаровіч. Многія выступаючыя скардзіліся на адсутнасць рабочай абстаноўкі. Гэта верна. Але чаму комуністы мірацца з развалам працоўнай дысцыпліны і расхлябанасцю? Чаму не ствараюць сабе рабочай абстаноўкі? Аб гэтым амаль ніхто не сказаў. Слухаючы ўсе гэтыя выступленні некаторых вучоных сакратароў, якія забыліся аб абавязках комуністаў — усюды праяўляць сваю авангардную вядучую ролю, хацелася сказаць: «Паслаць-бы вас на вывучку ў добрую стаханаўскую брыгаду. Там-бы навучылі змагацца і за вытворчую дысцыпліну і за рабочую абстаноўку».

Вялікую шкоду наносяць рабоце зазнайства, прафесіянальная заносчывасць і кічлівасць, якімі хварэюць нямала комуністаў — навуковых работнікаў Акадэміі. Заслугоўвае быць адзначаным выступленне па дакладу парткома тав. Галанзы (вучоны сакратар ліквідуемага зараз інстытута філасофіі). Яго выступленне было перасыпана вучонейшымі філасофскімі формамі і завітушкамі, і ў той-жа час гэтаму члену партыі — вучонаму — чамусьці не зразумела, што ён абавязан свята выконваць рашэнні вышэйстаячых партыйных органаў. На сходзе ён зацеяў доўгую і нудную дыскусію і па сутнасці выступіў супроць рашэння ЦК КП(б)Б аб рэарганізацыі работы Акадэміі.

Пад відам абароны статута Акадэміі тав. Галанза дабіваўся адтэрміноўкі на доўгія месяцы фармавання кіраўніцтва Акадэміі навук. Партыйны сход зусім правільна зрабіў, даручыўшы парткому праверыць, якімі інтарэсамі кіруецца т. Галанза ў сваёй бессэнсоўнай упартасці.

Гэта і рад іншых выступленняў паказалі, што некаторыя прафесары і вучоныя сакратары забываюць часта, што яны — перш за ўсё комуністы.

У рабоце партыйнай арганізацыі ёсць буйнейшыя недахопы. Ідэйна-палітычнае выхаванне комуністаў пастаўлена нездавальняюча. Партыйныя сходы рыхтуюцца і праходзяць дрэнна. Гісторыю ВКП(б) вывучаюць па сутнасці не больш 15 членаў і кандыдатаў партыі, з 17 чалавек, выступіўшых у спрэчках, толькі 5—6 таварышаў мімаходам гаварылі аб партыйнай рабоце.

Новавыбраны партыйны камітэт павінен патрабаваць ад кожнага комуніста безумоўнага выканання ім сваёй авангарднай вядучай ролі.

А. М. РАБІНОВІЧ.

Першае пасяджэнне новавыбранага партыйнага камітэта менскай галантарэйнай фабрыкі імя Фрунзе. НА ЗДЫМКУ (злева направа): М. Л. Фрумкіна, І. А. Стацэвіч, А. М. Кулькова, А. Д. Зубчанка і Б. Я. Рабкін за складаннем плана работы парткома. (Белсаюзфота).

САМАКРЫТЫКІ Ў ДАКЛАДЗЕ НЕ БЫЛО

(Партарганізацыя Менскага чыгуначнага вузла)

13 красавіка ў клубе імя Леніна пачаўся справаздачна-выбарчы сход партарганізацыі Менскага чыгуначнага вузла.

Пачаўся сход са спазненнем на 15 мінут, на які з'явілася 144 члены партыі і 39 кандыдатаў з агульнай колькасці 192 членаў партыі і 52 кандыдаты.

Неахвотна заходзяць комуністы ў халодную залу клуба, дзе ў дадатак адчуваецца смурод дыму, які папаў у залу ад нядаўна прапаленых печак.

У сваім дакладзе т. Хасін прывёў многа лічбаў, назваў прозвішчы стаханаўцаў-крываносаўцаў: машыніста тав. Тапырыка, які дабіўся значнай эканоміі вугалю, майстра прамывачнага цэха паравознага дэпо, вылучэнца тав. Касцюковіча П., які дабіўся паляпшэння рамонту паравозаў і другіх. Аднак, т. Хасін ні слова не сказаў аб тым, як-жа дапамагаў і дапамагае стаханаўцам-крываносаўцам партком. Як шырыў і перадаваў іх вопыт работы другім.

Недастаткова таксама сказана і аб рабоце парткома па ліквідацыі вынікаў шкодніцтва на вузле. Ні аднаго слова не сказаў тав. Хасін і аб тым, як працавалі члены парткома, якая канкрэтная работа праароблена кожным з іх.

Мала месца адведзена ў справаздачным дакладзе таму, як партком выпраўляе дапушчаныя памылкі пры выключэнні комуністаў з партыі. Ні аднаго паклёпніка не прыцягнуў партком да адказнасці за паклёп на чэсных комуністаў.

У першы дзень схода не адчувалася большэвіцкай завостранасці ў выступленнях. Выступаўшыя 6 таварышаў больш усяго гаварылі наогул.

Прычынай таго, што ў выступленнях не адчуваецца большэвіцкай вастраты і высокага ідэйна-палітычнага ўзроўню, з'яўляецца некрытычна зроблены даклад сакратаром парткома тав. Хасіным.

Я. СТРЭЛЬЧАНКА.

ПАРУШЭННЕ ІНСТРУКЦЫІ ЦК ВКП(б)

ГОМЕЛЬ, 15 красавіка. На нізкім ідэйным узроўні, з парушэннем інструкцыі ЦК ВКП(б) праведзен выбарчы сход партарганізацыі парфумернай фабрыкі імя Клары Цэткін. Тры разы па розных прычынах адкладвалі справаздачна-выбарчы сход. І ўсё-ж парторг тав. Бейнь да схода як трэба не падрыхтаваўся. Справаздачу ён зрабіў павярхоўную. Спрэчкі па дакладу праходзілі на нізкім узроўні, без крытыкі і самакрытыкі. Адчувалася, што комуністы не знаёмы нават з інструкцыяй ЦК ВКП(б).

Калі прыступілі да выбараў шчотнай камісіі, высветлілася, што ўсе члены партыі ўнесены ў спіс для тайнага галасавання (астаўся толькі адзін не ўнесеным у спіс). Разгарнулася дыскусія. Адны настайвалі, што ў шчотную камісію нельга выбіраць тых, хто ўнесен у спіс для тайнага галасавання (хаця аб гэтым нічога ў інструкцыі ЦК ВКП(б) не сказана), другія настайвалі, што можна, бо іншых комуністаў няма. Стварылася «цяжкае» становішча — хоць «пазычай» людзей у іншых партарганізацыях.

Так і зрабілі. На сходзе прысутнічалі інструктар гаркома КП(б)Б т. Смірноў і работнік газеты «Палеская праўда» тав. Ломан. Абодва яны не знаходзяцца на ўчоце ў данай партарганізацыі. Аднак сход выбраў іх у шчотную камісію. Смірноў стаў старшынёй, Ломан — сакратаром.

Такім чынам, з «дапамогаю» інструктара гаркома, у партарганізацыі парушылі інструкцыю ЦК ВКП(б) аб выбарах кіруючых партыйных органаў.

НА СХОДЗЕ СЕЛЬСКАЙ ПАРТЫЙНАЙ АРГАНІЗАЦЫІ

ЛЕПЕЛЬ. Першай у раёне правяла справаздачна-выбарчы сход партарганізацыя Пышнянскага сельсовета. На сход акуратна з'явіліся ўсе члены і кандыдаты партыі (11 чалавек).

Справаздача парторга тав. Гарбацэвіча не садзейнічала разгортванню большэвіцкай крытыкі і самакрытыкі. Парторг гаварыў аб дасягненнях, гаварыў і аб недахопах, але гаварыў павярхоўна, не востра, не ўскрыў галоўных недахопаў у рабоце партыйнай арганізацыі і іх прычыны.

У Пышнянскім сельсовеце на працягу доўгага часу арудавалі лютыя ворагі народа — дыверсанты, шпіёны і шкоднікі. Яны рабілі ўсё, што маглі, каб разбурыць калгасы, знізіць ураджайнасць і вагу працадня, знішчыць жывёлу, выклікаць незадаволенне насельніцтва. Ліквідаваць як мага хутчэй вынікі шкодніцтва — была асноўная задача партыйнай арганізацыі.

Было-б няправільна сказаць, што партарганізацыя ў гэтым напрамку нічога не рабіла. Работа праведзена значная. Здавальняюча завершан мінулы сельскагаспадарчы год. Ва многа раз павышана вага калгаснага працадня, калгасы нядрэнна падрыхтаваліся да веснавой сяўбы. Павысілася палітычная актыўнасць калгасных мас і іх згуртаванасць вакол партыі Леніна—Сталіна, совецкага ўрада.

Але поспехі былі-б значна большымі калі-б партыйная арганізацыя і яе парторг на працягу справаздачнага перыяда ў сваёй штодзённай рабоце займаліся-б ідэйным узбраеннем кожнага свайго члена, сур'ёзна займаліся-б папаўненнем сваіх радоў за кошт лепшых людзей калгасаў.

Парторг тав. Гарбацэвіч у сваім дакладзе залічыў кандыдата партыі — калгасніцу тав. Саламаха ў «пасіў». Між тым, партарганізацыя і яе парторг абсалютна нічога не зрабілі, каб дапамагчы гэтаму таварышу ў яе росце і рабоце. У рабоце парторга былі моманты самастрахоўкі, фармальных адносін да асобных комуністаў. Так, тав. Кляшторны выключаўся з партыі за тое, што ён не справіўся з работай у якасці старшыні калгаса, тав. Шыдлоўскі — быў выключан за неўплату членскіх узносаў. Своечасовай-жа дапамогі гэтым таварышам партарганізацыя не аказвала. У калгасах сельсовета на перыяд выбараў у Вярхоўны Совет СССР вырасла больш поўсотні агітатараў, па сельсовету налічваецца 48 комсамольцаў, многа дзесяткаў стаханаўцаў. Але індывідуальнай глыбокай работы з гэтым актывам комуністы не праводзілі. Таму партарганізацыя і не вырасла.

Спрэчкі па справаздачы парторга праходзілі не на высокім узроўні. Комуністы тт. Крывец, Журыда, Трубека і інш. у сваіх выступленнях вельмі мала гаварылі аб партыйнай рабоце, аб недахопах і аб тым, як іх трэба выправіць.

Ні дакладчык, ні выступаўшыя комуністы ні слова не сказалі аб рабоце райкома, аб яго нездавальняючым кіраўніцтве пярвічнай партарганізацыяй, а гаварыць было аб чым. Рашэннем бюро райкома ўсе члены РК былі прымацаваны да пярвічных партарганізацый для дапамогі ім у падрыхтоўцы і правядзенні справаздачна-выбарчых сходаў. Але гэтае рашэнне, як і многа іншых, асталося на паперы. Інструктар райкома тав. Петлах з'явіўся ў Пышнянскую партарганізацыю за 10 мінут да адкрыцця схода і мала чым дапамог партарганізацыі і яе парторгу.

Варта адзначыць, што рэзалюцыя па справаздачы парторга прымалася пры надзвычай слабай актыўнасці комуністаў, прычым прынята была толькі ацэначная частка рэзалюцыі, а рашэння аб далейшай рабоце, чым павінен кіравацца парторг, так і не напісалі.

ВЫРАСЛІ НОВЫЯ ЛЮДЗІ

КАМАРЫН. 13 красавіка адбыўся справаздачна-выбарчы сход пярвічнай партарганізацыі калгаса «III Інтэрнацыянал». Сход прайшоў дзелавіта і актыўна. З 12 прысутных на сходзе ў спрэчках выступіла 11 чалавек. Яны падверглі ўсебаковай крытыцы работу партарганізацыі і парторга тав. Паўлава.

За год у калгасе выраслі новыя людзі, вырасла і партыйная арганізацыя. За апошнія два месяцы партарганізацыя прыняла ў кандыдаты партыі 8 чалавек, 7 чалавек прыняты ў групу спачуваючых. Партарганізацыя згуртавала вакол сябе актыў, вырасціла 47 агітатараў. Агітатары-калгаснікі тт. Петруненка, Ятчэнка Марыя, Варсоба Вера і дзесяткі іншых не дрэнна спраўляюцца са сваёй работай, кіруюць гурткамі, праводзяць чыткі газет на полі. Звыш 700 чалавек у гуртках вывучаюць Канстытуцыю і выбарчы закон БССР. Комуністы паказваюць узоры барацьбы за сталінскі ўраджай. Калгас паспяхова справіўся з сяўбой ранніх яравых — 170 гектараў зернавых пасеяны выключна радковай сяўбой.

Але комуністы менш за ўсё гаварылі аб сваіх дасягненнях, а сканцэнтравалі ўвагу на недахопах работы партыйнай арганізацыі. Выступаючыя комуністы гаварылі аб неабходнасці павысіць палітычную пільнасць, палепшыць работу са спачуваючымі, крытыкавалі парторга за дрэнную пастаноўку абароннай работы і асабліва за тое, што партыйныя сходы праходзяць без папярэдняй падрыхтоўкі.

У сваім выступленні тав. Сцепаненка Васіль сказаў:

«Аднойчы на машыне да мяне пад'ехаў кандыдат партыі тав. Крыловіч. Стукае ў вакно.

— Чаго, пытаюся, стукаеш?

— Выходзь, паедзем у Кокаранку.

— Зачым?

— Сядай, там пагутарым.

10 кіламетраў праехаў, а зачым еду не ведаю. Аказалася — на партыйны сход».

Комуністы намецілі шляхі ажыўлення партыйнай работы і яшчэ больш цеснай сувязі з масамі калгаснікаў. Яны патрабавалі ад уноў выбіраемага парторга, каб ён больш займаўся пытаннямі росту кожнага комуніста.

Сход прызнаў работу парторга здавальняючай.

Тайным галасаваннем партыйным арганізатарам выбран тав. Паўлаў, яго намеснікамі — тт. Мазалеўскі і Кляпец Ольга.

КУРСЫ АГІТАТАРАЎ-НАСТАЎНІКАЎ

БАРЫСАЎ. 16 красавіка ў Барысаве пачынаюць працаваць 3-дзённыя курсы агітатараў-настаўнікаў. Праз курсы за 5 скліканняў будуць прапушчаны 216 настаўнікаў вясковых школ і 133 гарадскіх. Райкомам партыі падабраны і зацверджаны лектары для курсаў.

ПАРТАСЕНАК.

З ГІСТОРЫІ НАРОДАЎ СССР

ЛЁДАВАЕ ПАБОІШЧА

—о—

Маёр Г. ЗАХАРАЎ

—о—

Вялікі рускі народ прайшоў слаўную баявую гісторыю. За тысячагоддзі яго продкам не раз даводзілася са зброяй у руках абараняць сваю радзіму ад нашэсця шматлікіх ворагаў і весці з імі барацьбу ў самых цяжкіх умовах.

У гісторыі рускага народа XIII стагоддзе было адным з самых цяжкіх. Кіеўская дзяржава ў рэзультаце раду прычын і, у першую чаргу, класавых супярэчанняў, распалася. Варожасць і міжусобіца феадалаў паслабілі сілу рускага народа.

У гэты час з усхода, як хмара, рушылі татара-мангольскія полчышчы хана Батыя. Агнём і мечам яны прайшлі **амаль па ўсёй** тагочаснай Русі. Руіны і трупы безабаронных мірных жыхароў усцілалі шлях татарскай арды. Русь падверглася разгрому і спусташэнню. «Там, дзе было раней людна, цяпер рыскалі воўкі, а дзе брадзілі раней воўкі, цяпер ратаваліся людзі», «Жывыя зайздросцілі спакойству мёртвых». Так апісваюць стан тагочаснай Русі летапісцы.

У гэты цяжкі час, калі рускі народ на ўсходзе стагнаў пад татара-мангольскім ігам, ішла лютая барацьба Пскова і Ноўгарада **з небяспечнымі ворагамі** на захадзе — немцамі. У XII стагоддзі немцы ўпершыню з'явіліся ў Прыбалтыцы. Спачатку гэта былі купцы, мяняўшыя свае вырабы на каштоўныя тавары — футру, мёд, бурштын і інш., якімі быў багат Прыбалтыйскі край.

Але хутка на багаты край звярнулі ўвагу нямецкія феадалы і папы, рашыўшыя прыбраць гэты ласы кавалак да сваіх рук.

У пачатку XIII стагоддзя ў Прыбалтыцы высаджваецца епіскап Альберт і разам з ім шматлікія войскі, якія ідуць у глыбіню краіны і пачынаюць ужо адкрыты захват краю. Гэты працэс суправаджаецца нечуванымі лютасцямі і зверствамі. Немцы знішчалі цэлыя сяленні і сілай зброі пераводзілі мясцовых жыхароў у хрысціянства. У 1201 годзе ствараецца ордэн «божых рыцараў-мечаносцаў», які павінен быў адыграваць ролю пастаяннага войска. Гэтыя рыцары-мечаносцы ўяўлялі сабой помесь воіна з манахам. І нават на сваім белым плашчы яны насілі крыж. З крыжам у адной руцэ і з мечам у другой яны пакаралі і знішчалі народы Прыбалтыкі. «Рыцары шалеюць... чужаземныя заваявальнікі пранікаюць у глыбіню краіны, вырубаюць лясы, асушаюць балоты, знішчаюць свабоду і фетышызм карэннага насельніцтва, засноўваюць замкі, гарады, манастыры, сеньёрыі і епіскапствы нямецкага ўзору. Там, дзе жыхароў не знішчаюць, іх паднявольваюць» (Маркс). Але захват Прыбалтыкі ўжо не мог задаволіць разгарэўшыяся апетыты захватчыкаў. Іх крывавыя рукі цягнуліся далей на ўсход да межаў тагочаснай Русі. Бліжэйшай мэтай сваёй агрэсіі яны паставілі захват Пскова і Вялікага Ноўгарада — аднаго з найбагацейшых гарадоў Русі.

Не разлічваючы ўзяць Пскоў у адкрытым баю, немцы прыбеглі да дапамогі прадажнікаў і здраднікаў. Пскоўскі пасаднік Цвердзіла Іванавіч здрадзіў свайму народу і прадаўся немцам. З яго дапамогай ворагі захапілі Пскоў і адсюль прадаўжалі рабаваць ноўгарадскую зямлю. Захапляючы рускія землі, немцы люта распраўляліся з безабаронным насельніцтвам. Забойствы, грабяжы і гвалты былі звычайнай з'явай.

Нямецкія псы-рыцары разглядалі рускі народ, як ніжэйшую расу і прабавалі гвалтоўна насаджаць сваю, чужую для рускіх, культуру.

Не задавальняючыся Псковам, яны распаўсюджваліся на поўнач і захапілі Капор'е. Прасоўваючыся ўверх па р. Лузе, яны падыйшлі да Ноўгарада на 30 кіламетраў і пачалі рабаваць і забіваць ноўгарадскіх купцоў. Квітнеючы край быў разбуран. Небяспека пагражала і самому Вялікаму Ноўгараду.

Па ўсёй Русі пачала збірацца раць для барацьбы з псамі-рыцарамі. На чале сабранай раці стаў князь Аляксандр Неўскі, які ўжо не раз граміў ворагаў і яго імя было пакрыта баявой славай. Пад яго кіраўніцтвам былі на-галаву разбіты на Неве шведы, за што ён і быў празван Неўскім.

Пад сцягам Аляксандра Неўскага сталі ноўгародцы, ладажане, іжорцы і карэлы.

Сабраўшы рать, Аляксандр рушыў на немцаў у напрамку да Капор'я. Ударыўшы на ворага, ён заняў пабудаваную немцамі капор'янскую крэпасць і, захапіўшы ў палон нямецкі гарнізон, прывёў яго ў Ноўгарад.

Вызваленне Капор'я было вялікай перамогай рускіх. Ноўгарадская зямля была вызвалена ад грабежнікаў, а непасрэдная небяспека Вялікаму Ноўгараду была ліквідавана.

Але гэтым не скончылася барацьба рускага народа за сваю незалежнасць. Пад ярмом ворага яшчэ знаходзіўся Пскоў, дзе рыцары прадаўжалі рабаваць і забіваць насельніцтва. Але ў той час Аляксандр не меў дастатковых сіл для таго, каб канчаткова расправіцца з праціўнікам. У наступным годзе рускія войскі былі папоўнены, і Аляксандр пайшоў паходам на Пскоў. Пасля лютага бою, у якім немцы страцілі 70 рыцараў і вялікую колькасць ратнікаў, горад быў вызвален. Аляксандр увайшоў ва ўладанні нямецкіх рыцараў, але, даведаўшыся аб руху вялікіх сіл ворага, вышаў на Чудскае возера, на якім і адбылася славутая бітва, увайшоўшая ў гісторыю пад імем «Лёдавага пабоішча».

У пачатку красавіка Аляксандр Неўскі сканцэнтраваў свае войскі наільду Чудскага возера ля скалы «Вароній камень», недалёка ад урочышча Узмень. Раніцай 5 красавіка (па таму стылю) ён убачыў варожыя полчышчы.

Нямецкія рыцары былі вельмі добра ўзброены. Яны мелі на ўзбраенні доўгія коп'і, мечы, шчыты, кальчугі і шлемы. Яны былі літаральна закаваны ў броню, у той час, як рускія войскі пад камандаваннем Аляксандра Неўскага, складаўшыяся з дружын ноўгарадцаў, пскавічан, ладажан, іжорцаў і карэлаў, былі ўзброены значна слабей праціўніка. Кожны воін снаражаўся самастойна. Багатыя мелі кальчугі і шлемы, а беднякам, замест кальчугі, прыходзілася абмяжоўвацца кафтанам, набітым пянькой, а замест шлемаў насіць сцёганыя шапкі. Такое адзенне магло яшчэ ратаваць ад сабельных удараў і зусім не абараняла ад коп'яў праціўніка. Зброя была таксама вельмі разнастайная: лукі, коп'і і проста сякеры.

На світанні 5 красавіка 1242 года калона нямецкіх рыцараў у 600 чалавек з велізарнай колькасцю простых ратнікаў рушылася шчыльнай сцяной на войскі Аляксандра Неўскага. Закаваныя ў броню рыцары, з коп'ямі наперавес, упэўнена ішлі па ільду Чудскага возера на праціўніка.

Калона абрушылася ўсёй сваёй моцнасцю на перадавы полк рускіх і вельмі хутка змяла яго.

Акрылены першым поспехам, вораг рыхтаваўся святкаваць перамогу. Але ў гэты час Аляксандр ударыў па флангах немцаў і заціснуў іх у клешчы, а частка яго ратнікаў ударыла па праціўніку з тылу.

Пачаўся бязлітасны крывавы рукапашны бой. Нямецкія рыцары, не чакаўшыя такога абароту справы, разгубіліся. У іх радах адбылося замяшанне. Баявы парадак страціў ранейшую стройнасць. Рускія ратнікі насядалі ўсё мацней і мацней. Яны біліся не на жыццё, а на смерць. Апранутыя ў набітыя ватай кафтаны беднякі-ноўгародцы, пскавіцяне, іжорцы і іншыя смела схватваліся з закаванымі ў броню псамі-рыцарамі. Конных-жа рыцараў яны крукамі стасквалі з коней і знішчалі. Лёд на возеры стаў чырвоным ад крыві. Рыцары не вытрымалі напору рускіх войск і пабеглі. Аляксандр праследваў іх да самага Суболіцкага берага. Адлегласць на працягу сямі кіламетраў была пакрыта трупамі ворага. У баю пала 500 нямецкіх рыцараў і велізарная колькасць простых ратнікаў. 50 рыцараў было ўзята ў палон. І ім давялося прасіць літасці ў Аляксандра.

На Чудскім возеры немцы былі разгромлены поўнасцю і толькі мізэрныя іх астаткі паспелі ўцячы.

Карл Маркс па поваду перамогі рускіх над нямецкімі рыцарамі пісаў: «1242 г. Аляксандр Неўскі выступае супроць нямецкіх рыцараў, разбівае іх на ільду Чудскага возера, так што прахвосты былі канчаткова адкінуты ад рускай граніцы».

Нямецкія захватчыкі вымушаны былі прысці з паклонам да Ноўгарада і прасіць міру.

Мір быў заключан, але немцы, парушыўшы мірны дагавор, праз некалькі год зноў напалі на Расію і зноў былі разбіты і павінны былі ўйсці, не солана хлябаўшы. Напляваце льскія адносіны да міжнародных дагавораў, як відаць, перайшлі ў спадчыну ад не раз бітых рускім народам рыцараў да сучасных падпальшчыкаў вайны — германскіх фашыстаў.

У слаўнай бітве на Чудскім возеры, у барацьбе з нямецкімі захватчыкамі за сваю незалежнасць, рускі народ праявіў найвялікшы гераізм і адданасць радзіме.

З тых пор прайшло амаль семсот год. Многае змянілася за гэты велізарны прамежак часу. Многа бед яшчэ перанёс рускі народ. Але яго гераічная барацьба не прапала дарэмна. Ён адстаяў сваю радзіму ад шматлікіх ворагаў. Ён вызваліў яе ад эксплаататараў, прыгнятальнікаў. У брацкім яднанні з іншымі народамі, пад кіраўніцтвам партыі Леніна—Сталіна, рускі народ пабудаваў магутную вялікую соцыялістычную краіну.

***

Поспехі будаўніцтва соцыялізма ў СССР мазоляць вочы германскім фашыстам, вярнуўшым вялікую краіну — Германію да часоў сярэдневяковага мракабесся. Германскі фашызм узмоцнена рыхтуе напад на СССР, разлічваючы захапіць нашу тэрыторыю іператварыць краіну Советаў у сваю калонію. Гора-тэарэтыкі і пісакі гітлераўскай Германіі «тэарэтычна» абгрунтоўваюць свае правы на Украіну, Беларусь і іншыя землі аж да Ноўгарада. Яны прабуюць даказаць перавагу «арыйскай расы».

Фальсіфікуючы гісторыю, яны даказваюць, што Расія сваім развіццём абавязана немцам, што толькі з Германіі ішла культура ў Расію, што нямецкія рыцары перамаглі рускіх «дзікуноў». Гэта наглая фальсіфікацыя патрэбна Гітлеру толькі для апраўдання захватніцкіх, разбойніцкіх імкненняў. На вопыце XIII стагоддзя мы бачым, што нямецкія рыцары неслі з сабой не культуру, а разарэнне, грабяжы, самы зверскі гвалт над працоўнымі. Якую культуру нясуць сучасныя фашысты, мы дастаткова добра ведаем па вопыту гераічнай барацьбы іспанскага народа, па вопыту Аўстрыі і інш. Варварства нямецкіх псоў-рыцараў уступае варварству гітлераўскіх «спадкаемцаў», «герояў» Альмерыі і Германіі.

Фальсіфікатары гісторыі з фашысцкай Германіі не любяць успамінаць аб XIII стагоддзі. Яны ўсяляк утойваюць разгром іх продкаў — псоў-рыцараў рускім народам. Каротка памяць фашыстаў! Яны забылі ўрокі мінулага, запісаныя на скрыжалях гісторыі.

Вялікі, многанацыянальны шчаслівы совецкі народ свята шануе сваё гераічнае мінулае. Нам дарага памяць аб нашых продках, якія ў XIII стагоддзі, не гледзячы на цяжкія ўмовы барацьбы, адстаялі сваю зямлю і выкінулі з яе межаў нямецкіх захватчыкаў.

Не лепшы лёс пасцігне і сучасных фашысцкіх канібалаў. У выпадку нападу ўвесь совецкі народ, як адзін чалавек, стане на абарону сваёй цудоўнай радзімы і не дапусціць ворага на родную зямлю.

НІТРАГІН—ВАЖНЕЙШАЯ КРЫНІЦА ПАВЫШЭННЯ ЎРАДЖАЙНАСЦІ

Для павышэння ўраджайнасці сельскагаспадарчых культур апрача правільнай апрацоўкі глебы, своечасовай сяўбы і догляду раслін неабходна забяспечыць іх пажыўнымі матэрыямі і перш за ўсё азотам, фосфарам і каліем.

Калі з фосфарна-калійнымі ўгнаеннямі ў нас справа абстаіць больш ці менш здавальняюча, то з забеспячэннем раслін азоцістым харчаваннем мы вельмі адстаем. Без ліквідацыі гэтага адставання нельга дабіцца высокіх і ўстойлівых ураджаяў. Стаханаўцы сельскай гаспадаркі накапляюць азотныя ўгнаенні шляхам мабілізацыі мясцовых рэсурсаў, як курынага памёту, гнойнай жыжы, рагавой стружкі і т. п.

У скарыстанні мясцовых азотных угнаенняў ёсць вялікія магчымасці. Апрача гэтага, у нашым распараджэнні знаходзяцца велізарныя запасы азотаў у паветры. Паветра, як вядома, на 79 процантаў складаецца з азота.

Перавесці азот з паветра ў даступны для раслін стан мы можам пры дапамозе клубінковых бактэрый, праз бабовыя культуры (гарох, канюшына, лубін, серадэла, віка і т. д.).

Асаблівасць бабовых раслін у тым, што яны ўзбагачаюць глебу азотам. Гэта заключаецца ў наступным: на карэннях усіх бабовых раслін ёсць клубінковыя бактэрыі, якія ўсвайваюць азот паветра і ператвараюць яго ў даступны для сельскагаспадарчых раслін стан. Адсюль выцякае, што чым больш у глебе будзе клубінковых бактэрый, тым больш будзе ўсвоена азота з паветра і тым больш яго будзе ў глебе.

Павялічыць колькасць клубінковых бактэрый мы можам стварэннем рыхлай, добра прадуваемай глебы і знішчэннем залішняй кіслотнасці (вапнаванне). Апрача гэтага, за апошнія годы распрацаван метад унясення чыстых культур клубінковых бактэрый штучным шляхам. Для гэтага служыць бактэрыяльна-ўгнойвальны прэпарат — нітрагін. Нітрагін уяўляе сабою зямлістую масу, якая мае ў сабе велізарную колькасць чыстай культуры клубінковых бактэрый (не менш 100 мільёнаў на 1 грам глебы), які ўносіцца разам з насеннем бабовых культур.

Клубінковыя бактэрыі, якія ўносяцца ў выглядзе нітрагіна, даюць прыбаўку ўраджаю ад 20 да 100 процантаў.

Для ілюстрацыі дзеяння нітрагіна прывядзем некалькі прыкладаў. У калгасе «Ленінскі шлях», Багушэўскага раёна, лубін без нітрагіна даў ураджай насення 5,2 цэнтнера з гектара, а заражаны нітрагінам даў 7,2 цэнтн. з гектара. У калгасе «XVI партз'езд», Аршанскага раёна, лубін без нітрагіна даў ураджай зялёнай масы 250 цэнт. з гектара, а з нітрагінам — 450 цэнтн.

З гэтых двух прыкладаў відаць, якім каштоўным угнаеннем з'яўляецца нітрагін. Гэта паказвае, што работа з нітрагінам мае вялікае практычнае значэнне. Дзякуючы поспехам совецкай навукі мы маем магчымасць кіраваць жыццём адной з важнейшых груп глебавых мікраарганізмаў, паставіць бактэрыяльныя працэсы на службу соцыялістычнага земляробства.

Пакідаючы з корневымі астаткамі бабовых раслін вялікую колькасць азота ў глебе, нітрагін тым самым спрыяе павышэнню ўраджайнасці культур, якія засяваюцца пасля бабовых.

На жаль, прыходзіцца адзначыць, што не ўсе работнікі сельскай гаспадаркі і асабліва аграперсанал зразумелі ўсю важнасць нітрагіна ў справе барацьбы за танны біялагічны азот, у справе барацьбы за выкананне лозунга таварыша Сталіна аб 7—8 мільярдах пудоў зярна ў год.

Гэта відаць з таго, што нітрагін вытворчасці 1937 года быў рэалізаван толькі на 50 проц., а палова яго з-за няправільнага захоўвання на складах Сельгасснаба прышла ў нягоднасць.

Нямала віны ў гэтым і Наркамзема БССР. Наркамзем, ведаючы, што нітрагін — угнаенне новае, не падумаў аб тым, каб даць папулярную брашуру аб яго ўжыванні. Характэрна, што азнаямленне з бактэрыяльнымі ўгнаеннямі нават не ўваходзіць у праграму агратэхнічнай вучобы калгаснікаў і аграномаў тых раёнаў, дзе ён ужываецца. Між тым ужыванне нітрагіна — важнейшае агратэхнічнае мерапрыемства, якое дазволіць вырашыць праблему азотнага харчавання раслін, дасць магчымасць шырэй разгарнуць масавы паход за высокія і ўстойлівыя ўраджаі на соцыялістычных палях.

Нітрагін, пры правільных умовах яго ўжывання, здольны даць не менш 30 кілограмаў азота на гектар, што ў сярэднім роўна 2,5—3 цэнтнерам сернакіслага амонія.

Нітрагін уносіцца ў глебу разам з насеннем. Змешванне яго з насеннем робіцца наступным чынам. Насенне, якое вызначана да высеву на дадзены дзень, высыпаецца на чыстую падлогу ці брызент. У залежнасці ад ліку гектараў, для засеву якіх прызначана насенне, адкрываюць адпаведны лік бутэлек нітрагіна і высыпаюць яго ў чыстую пасуду. Сюды-ж наліваецца чыстая вада з разліку, прыкладна, 1 шклянкі на кожныя 10 кілограмаў дробнага насення бабовых (канюшына, люцэрна, доннік, серадэла) ці 1 шклянкі на кожныя 30 кілограмаў буйнага насення бабовых культур (гарох, віка, лубін, фасоль, соя).

Пасля гэтага нітрагін, пры дапамозе чыстай драўлянай лыжкі ці лапаткі, старанна расціраецца і перамешваецца з вадой на працягу 3—5 мінут. Атрымліваецца мутная вадкасць, якою (не даючы ёй адстойвацца) паступова змочваюць насенне. Адначасова насенне перамешваюць драўлянай лапатай да таго часу, пакуль не будзе змочана ўсё зярно.

Пасля гэтага трэба даць насенню трохі абсохнуць, затым скласці ў чыстыя мяхі і неадкладна высяваць.

Работу па змешванню насення з нітрагінам трэба зрабіць у дзень высеву ў месцы, якое ізалявана ад сонца, бо на сонцы бактэрыі гінуць.

Адкладваць высеў заражанага нітрагінам насення не трэба, бо гэта ў значнай меры зніжае эфектыўнасць нітрагіна.

Калі праводзіцца раскідная сяўба насення траў, пры ўжыванні нітрагіна сяўбу трэба праводзіць у хмурнае надвор'е, а ў ясны дзень—раніцою ці ўвечары з неадкладнай задзелкай насення.

Пратручанае фармалінам насенне аўса і інш. зернавых культур, ужываемае для пасеву ў сумесі з бабовымі, трэба добра праветрыць і падсушыць, каб улятучыўся фармалін і толькі пасля гэтага, перад самым пасевам, змешваць з насеннем бабовых, заражаных нітрагінам.

Пры сяўбе бабовых у сумесі з зернавымі трэба заражэнне насення бабовага нітрагінам утвараць перад падрыхтоўкай сумесі. Калі насенне ёсць у выглядзе гатовай сумесі, то заражэнне яго робіцца гэтак сама, як заражэнне аднаго насення бабовых, але нітрагіна бярэцца ў падвойным памеры і адпаведна павялічваецца колькасць вады.

І. СЕРАЧКІН, Г. КЛІМОВІЧ.

Беларуская лабараторыя бактэрыяльных угнаенняў.

НА КАЛГАСНЫХ ПАЛЯХ

ПАКУЛЬ ДЫРЭКТАРЫ СПРАЧАЮЦЦА...

МСЦІСЛАЎЛЬ. (Спец. кар. «Звязды»). Некалькі дзён на двары калгаса «Праўда» прастойваюць два трактары «ХТЗ». Чатыры трактарысты, якія прыгналі іх у калгас, сядзяць каля калгаснага гаража і грэюцца на сонцы.

— Чаму на поле не выязджаеце? — звярнуўся да іх падышоўшы старшыня калгаса Сямён Сталяроў.

— Куды-ж нам ехаць, хіба мы ведаем свае ўчасткі? — адказаў за ўсіх трактарыст Якаў Казлоў. — Выпіхнулі нас з МТС, не ўручыўшы ні планаў, ні маршрутаў.

— А брыгадзір ваш дзе?

— У МТС сядзіць, павінен адтуль прыгнаць яшчэ два трактары.

У гутарцы з трактарыстамі высветлілася, што рассыланне трактароў на ўчасткі Мсціслаўская МТС пачала вельмі позна — 10 красавіка. Пры выездзе на свае ўчасткі трактарным брыгадам не былі ўручаны планы палявых работ. Ні адна брыгада не заключыла паміж сабой дагавор на соцыялістычнае спаборніцтва. І сядзяць зараз трактарысты, грэючыся на сонцы, чакаючы распараджэнняў свайго брыгадзіра Аляксандра Рубенава, які па невядомых прычынах застраў у МТС. І ці ў адной толькі брыгадзе прагульваюць трактарысты?

У гэты самы час на сядзібе Мсціслаўскай МТС адбывалася штосьці незвычайнае. Размахваючы кулакамі, дырэктар МТС тав. Рамаўскі наступаў на дырэктара новаарганізаванай Курманаўскай МТС тав. Фёдарава.

— Я табе ясна сказаў, што ты не атрымаеш тых трактараў, якія табе падабаюцца, а атрымаеш тыя, якія я табе аддаю.

— Не выйдзе гэта справа, — пярэчыў той.

Паспрачаўшыся і не прышоўшы ні да якога выніку, дырэктары накіраваліся да сакратара райкома партыі тав. Маркава. Але памірыць дырэктараў не ўдалося і сакратару. Так і спрачаюцца яны вось ужо дзён пяць. І невядома, калі скончацца гэтыя гарачыя, нікому непатрэбныя спрэчкі.

А тым часам трактарны парк Мсціслаўскай МТС прадаўжае прастайваць. Бяздзейнічаюць трактары, загнаныя на ўчасткі, стаяць яны і на сядзібе МТС, а трактарысты чакаюць распараджэнняў дырэкцыі. Шэсць трактараў яшчэ не адрамантаваны — няма сотаў радыятараў.

У адсутнасці планаў трактарных работ вінават і Наркамзем БССР, які толькі нядаўна іх спусціў. Вінават Наркамзем і ў тым, што да апошняга часу не ўказаў дырэктарам старых МТС, як выдзяляць трактары для новаарганізаваных МТС.

Праходзяць каштоўныя дні. Сваёй нераспарадчасцю і маруднасцю дырэкцыя Мсціслаўскай МТС зрывае разгортванне палявых работ.

Н. ВІШНЕЎСКІ.

Перш за ўсё—якасць

У маёй брыгадзе палявыя работы пачаліся з 1 красавіка. Калгаснікі выехалі на поле з вялікім энтузіязмам, з поўным усведамленнем адказных задач, пастаўленых перад імі партыяй і ўрадам. Мая брыгада павінна засеяць вясной 60 гектараў яравых культур. Для таго, каб дабіцца высокіх паказальнікаў ураджайнасці, трэба не толькі добра ўгнаіць зямлю, але і забяспечыць высокаякасную яе апрацоўку. Таму з першага-ж дня палявых работ мы ўстанавілі строгі кантроль за якасцю.

Штодзень на ўчастку маёй брыгады працуе 4 — 6 пар коней. Апрача таго, пачаў ворыва і культывацыю трактар МТС. Ужо гатова для пасеву аўса і яравой пшаніцы больш 20 гектараў глебы. Кожны вечар пры абмеры апрацаванай плошчы я або інспектар па якасці Даніла Манчэня ўважліва правяраем глыбіню ворыва, сочым, каб не было агрэхаў. Хачу адзначыць высокую якасць палявых работ: глеба мяккая, добра апрацаваная.

Сумесна з калгасніцамі Кацяй Шуха і Просяй Горбаль я ўзяў асабіста на гэты год рэкордны ўчастак па бульбе, паставіўшы мэтай дабіцца з гектара 325 цэнтнераў ураджаю. У нас сабрана на гэты ўчастак тона попелу і значная колькасць птушынага памёту, завезен на поле гной, падрыхтавана мінеральнае ўгнаенне. Ні я, ні мае таварышы па рэкорднаму ўчастку не сумняваемся, што выканаем узятае абавязацельства.

Мая брыгада спаборнічае з 4-й брыгадай Алеся Галузы. Гэта брыгада значны час трымала пяршынства па рабоце ў калгасе. Аднак, члены маёй брыгады ўпэўнены, што ў спаборніцтве мы не адстанем ад перадавых. Добрую дапамогу ў барацьбе за высокі ўраджай аказвае нам малады аграном МТС тав. Захараў. Ён акуратна займаецца з намі ў агратэхгуртку і, акрамя гэтага, заўсёды цікавіцца ходам палявых работ, растлумачвае ўзнікшыя незразумелыя пытанні па агратэхніцы.

Сёлетняя вясна — самая дружная з усіх папярэдніх вёснаў. Радасна бачыць дружную энергічную работу калгаснікаў, гарачае імкненне справай падмацаваць узятыя перад сяўбой абавязацельствы па барацьбе за сталінскі ўраджай.

Д. А. ПАТОЦКІ,

брыгадзір 5-й брыгады калгаса «Чырвоная горка», Старадарожскага раёна.

НА ПРЫЁМЕ Ў ДЭПУТАТА

Чарговы прыёмны дзень у дэпутата Вярхоўнага Совета СССР, Героя Совецкага Саюза тав. Дзянісава. Колькасць пісем і заяў, атрыманых тав. Дзянісавым з моманту яго выбрання, дасягае значнай лічбы — да двух тысяч. Ні адно з іх не было пакінута без увагі.

Сёння ў памяшканні горсовета, дзе прымае тав. Дзянісаў, асаблівае ажыўленне. Жадаючых папасці да яго на прыём вельмі многа. Вось уваходзіць у прыёмную пажылая жанчына. Яна ўсхвалявана расказвае пра бюракратычныя і бяздушныя адносіны заўзятых адміністратараў, якія незаконна хочуць выселіць яе з кватэры. Наступны наведвальнік — інвалід імперыялістычнай вайны; яго прапускаюць без чаргі. Ён просіць павялічыць катэгорыю соцыяльнага забеспячэння.

Прыязджаюць да тав. Дзянісава з Парыцкага, Кіраўскага і іншых раёнаў. Тав. Дзянісаў уважліва выслухоўвае і аказвае дапамогу сваім выбаршчыкам.

Да тав. Дзянісава прыходзяць і няпоўнагадовыя грамадзяне. Вось прыбыла дэлегацыя выхаванцаў першага бабруйскага дзіцячага дома. Яны просяць тав. Дзянісава наведаць іх. Рэбяты даведваюцца, што тав. Дзянісаў з'яўляецца сам выхаванцам дзіцячага дома і іх любоў да яго ўзрастае яшчэ больш. Тав. Дзянісаў не толькі прыехаў у дзіцячы дом, але і ўзяў над рэбятамі шэфства. Зараз яны рэгулярна наведваюць Дом Чырвонай Арміі.

Аднаасобнік Пятрушын скардзіцца на свавольныя і незаконныя дзеянні сельсовета. Тав. Дзянісаў выязджае ў сельсовет і высвятляе ўсе пытанні на месцы.

Усе свае многаразовыя выезды ў раёны тав. Дзянісаў скарыстоўвае для таго, каб пагутарыць са сваімі выбаршчыкамі. Усюды выбаршчыкі радасна сустракаюць свайго дэпутата.

Тав. Дзянісаў узнімае перад урадам важнейшыя пытанні, хвалюючыя яго выбаршчыкаў. Нядаўна ён увайшоў з хадайніцтвам у Соўнарком СССР аб пабудове ў Бабруйску электрастанцыі. Гэта пытанне вырашана станоўча. Ім таксама ўзбуджана хадайніцтва аб пабудове ў Бабруйску Палаца піянераў.

Трэба, аднак, адзначыць, што побач з вялікімі і важнымі пытаннямі тав. Дзянісава зачастую загружаюць дробязямі, якія могуць быць вырашаны непасрэдна мясцовымі совецкімі органамі.

Працоўныя Бабруйскай выбарчай акругі выбралі сваім дэпутатам дастойнага і вернага сына народа, Героя Совецкага Саюза, бязмежна аддаанага справе партыі Леніна—Сталіна. Кіпучая дзейнасць маладога бальшэвіка, камандзіра Рабоча-Сялянскай Чырвонай Арміі, дэпутата совецкага парламента накіравана на задаволенне запатрабаванняў выбаршчыкаў, інтарэсаў народа, якому ён служыць.

ЗАДЭРМАН.

ПАДРЫХТОЎКА ДА ВЫБАРАЎ У ВЯРХОЎНЫ СОВЕТ БССР

МАГІЛЕЎ.

На прадпрыемствах і ва ўстановах гор. Магілева працуюць 493 гурткі, у якіх звыш 16 тысяч выбаршчыкаў з вялікім уздымам вывучаюць Канстытуцыю і выбарчы закон БССР. Апрача таго, у прамысловых арцелях і сярод хатніх гаспадынь і пенсіянераў арганізавана 697 гурткоў з ахопам звыш 13 тыс. чалавек.

1800 агітатараў і прапагандыстаў праводзяць агітацыйна-масавую работу сярод працоўных горада.

Горад разбіт на 5 выбарчых акруг. Горсовет прыступіў да складання папярэдніх спісаў выбаршчыкаў. Да гэтай справы прыцягнута 216 чалавек совецкага актыва. Да кожнай выбарчай акругі прымацаваны адказныя члены горсовета, якія сочаць за правільнасцю складання папярэдніх спісаў выбаршчыкаў.

Падрыхтоўваюцца карты гор. Магілева з указаннем выбарчых участкаў. Карты будуць развешаны каля кіно і тэатра. На кожным выбарчым участку таксама будуць вывешаны карты з указаннем вуліц і дамоў, уваходзячых у дадзены ўчастак.

КАМАРЫН.

Вывучэнне Канстытуцыі і выбарчага закона БССР праходзіць у раёне пры высокай палітычнай актыўнасці працоўных мас. Па калгасах праведзена 72 сходы, на якіх прысутнічала 11.475 выбаршчыкаў. У раёне арганізавана 278 гурткоў, у якіх звыш 10 тысяч выбаршчыкаў глыбока вывучаюць Канстытуцыю БССР і «Палажэнне аб выбарах у Вярхоўны Совет БССР».

Агітатары тт. Цэх Віктар, Трошка Павел, Глушчанка Іван і Казлоў Аляксандр, з пачаткам палявых работ, апрача вячэрніх занятакаў у гуртках, праводзяць таксама чыткі газеты на полі.

Па ініцыятыве дэмабілізаванага чырвонаармейца-комсамольца тав. Марчанка, які зараз выбран старшынёй Баршчоўскага сельсовета, арганізавана 17 гурткоў. Тав. Марчанка праводзіць з агітатарамі сістэматычны інструктаж.

Добра арганізавана арганізацыйна-масавая работа ў Крукаўскім сельсовеце. Тут працуе 19 гурткоў па вывучэнню Канстытуцыі і выбарчага закона БССР. У выніку разгорнутай палітмасавай работы ў гэтым сельсовеце за апошнія два тыдні ўступіла ў калгасы 50 аднаасобных гаспадарак. **С.**

РЭЧЫЦА

14 трактарных брыгад Рэчыцкай МТС выехалі на свае ўчасткі для правядзення веснавых палявых работ. Трактарысты актыўна рыхтуюцца да прадстаячых выбараў у Вярхоўны Совет БССР. У кожнай трактарнай брыгадзе вылучан агітатар. У брыгадзе № 1 агітатарам з'яўляецца памочнік брыгадзіра тав. Аляксеенка Кандрат, у брыгадзе № 2 — брыгадзір тав. Калінін Іван, у брыгадзе № 3 — брыгадзір тав. Пілепкі Ігнат. У комсамольска-маладзёжнай брыгадзе агітатарам вылучан т. Стрыжак Васіль. Агітатары гэтымі днямі пачынаюць праводзіць з трактарыстамі заняткі па вывучэнню Канстытуцыі і выбарчага закона БССР. З трактарыстамі-агітатарамі будуць праводзіцца спецыяльныя семінары.

У ВАЙСКОВАЙ ЧАСЦІ

У падраздзяленні старшага лейтэнанта Рындзіна шырока разгорнута работа па падрыхтоўцы да выбараў у Вярхоўны Совет БССР. На адкрытых комсамольскіх сходах дэталёва вывучан даклад сакратара ЦК КП(б)Б тав. Волкава «Аб палітычных задачах партыйных арганізацый БССР у сувязі з выбарамі ў Вярхоўны Совет БССР». Арганізаваны тры гурткі па вывучэнню Канстытуцыі БССР і Палажэння аб выбарах у Вярхоўны Совет рэспублікі.

Палітрук тав. Гарбар правёў з байцамі цікавую гутарку аб поспехах ордэнаноснай БССР за 20 год.

М. БАБКІН.

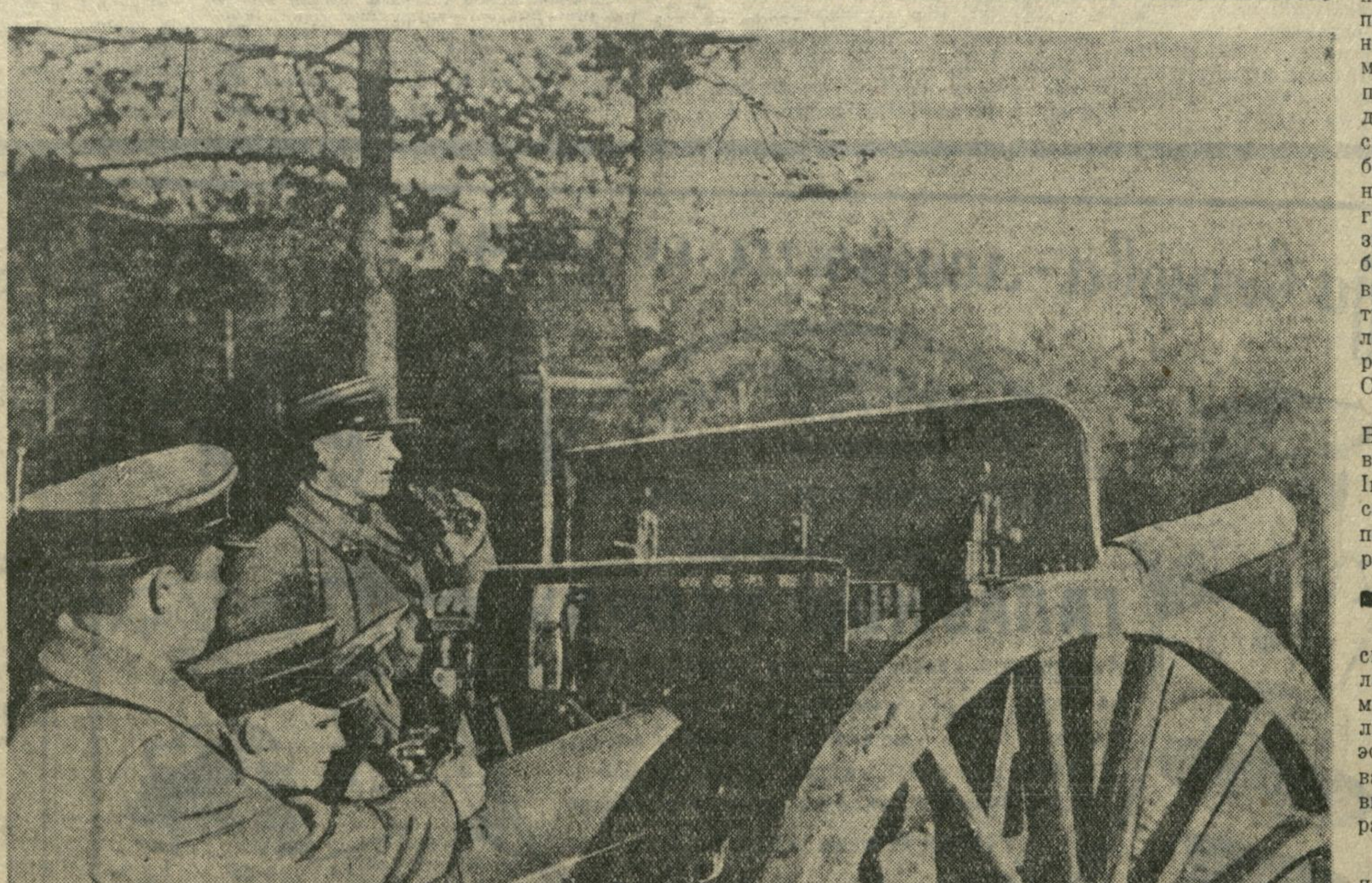

Гарматны разлік на занятках у полі. НА ЗДЫМКУ (злева направа): замкавы — тав. А. А. Безусталы, наводчык — тав. М. Г. Чэркасаў і камандзір гарматы — тав. Ф. Ф. Сіманенка. Фото С. Грына.

Палкоўнік САМАРСКІ

АРТЫЛЕРЫЯ

У радзе розных відаў зброі, якімі ўладаюць сучасныя арміі, асобнае месца і асабліва адказную роль займае стары выпрабаваны род зброі — артылерыя. Яе значэнне ў сучасным баі не могуць падарваць або знізіць нават такія магутныя сродкі падаўлення, як авіяцыя і танкі. Больш таго, самі гэтыя роды зброі могуць бліскуча вырашыць свае задачы толькі ў цесным узаемадзеянні з артылерыяй.

Значэнне артылерыі выходзіць з задач, якія яна прызвана рашаць у баі. Яны — гэтыя задачы — коратка і выразна сфармуляваны ў палявым статуце РСЧА: «...Артылерыйскі агонь расчышчае шлях усім наземным войскам у наступленні і перагараджае шлях ворагу ў абароне».

Асабліва разнастайнай і магутнай артылерыя стала яшчэ ў годы імперыялістычнай вайны. Ужо першыя месяцы вайны выразна паказалі, якое велізарнае значэнне артылерыі, як востра неабходна магутная, дальнабойная і скарастрэльная артылерыя ў розных відах бою. У кароткія тэрміны колькасць гармат у дзейнічаючых арміях рэзка ўзрасла. Адначасова артылерыя далёка шагнула наперад у такіх пытаннях, як павелічэнне магутнасці і дальнабойнасці гармат, колькасці гаубіц і т. д. Аказаліся адвергнутымі старыя, зжыўшыя сябе спосабы вядзення агню, з'явіўся рад спецыяльных служб, забяспечваючых больш даскналыя спосабы вядзення трапнага і знішчальнага агню. Значэнне, якое ўжо ў той час надавалася артылерыі, можна падкрэсліць хоць-бы такімі фактамі, як сканцэнтраванне на рашаючых участках франтоў велізарнай колькасці артылерыі. Англа-французы, напрыклад, сканцэнтравалі на Іпры пры наступленні да 143 гармат на адзін кілометр фронта, а немцы на рацэ Энн мелі на адзін кілометр фронта 125 гармат. Мелі месца і яшчэ больш буйныя сканцэнтраванні гармат на адзін кілометр фронта як у абаронным, так і ў наступальным баях.

Пасля імперыялістычнай вайны, ва ўсіх без выключэння арміях, артылерыя паднята на вялікую вышыню. Сучасныя арміі маюць разнастайнейшыя віды артылерыі, прызначаныя для розных мэт. Да паўтары тоны метала на дыстанцыю да 20 кіламетраў здольны закідаць сучасныя гарматы. Фашысцкія драпежнікі шырока ўжываюць артылерыю на палях баёў у Іспаніі і Кітаі, знішчаючы артылерыйскім агнём мірнае насельніцтва, руйнуючы гарады, аддаючы на пагібель культурныя каштоўнасці. Лавіны металу абрушвае фашысцкая артылерыя на іспанскія і кітайскія сёлы і гарады. У апошнім наступленні на арагонскім фронце войскі мяцежнікаў мелі (па даных замежнага друку) да 1.800 гармат розных калібраў і назначэнняў.

Прыведзеныя факты падкрэсліваюць рэзка ўзросшае значэнне ў сучасным баі артылерыі.

Наша артылерыя, яе камандзірскія кадры прайшлі багатую школу. У годы грамадзянскай вайны чырвоныя артылерысты ўпісалі нямала яркіх старонак у гісторыю геражічнай Чырвонай Арміі. У баях з Юдзенічам, на подступах да Чырвонага Піцера, трапны агонь нашых батарэй адыграў выключную ролю. Ланцугі ворагаў радзелі і адкатваліся назад, калі пачыналі гаварыць жэрлы гармат. Артылерыйская кананада прыціскала да зямлі ланцугі белых, уносіла ў іх рады паніку і замяшанне. Пад Царыцынам — гэтым «чырвоным Вердэнам» — агнявое кальцо, якім апаясвалі геражічны горад чырвоныя артылерысты, стрымлівала атакі адборнейшых часцей белых. На ўсіх участках рашаючых баёў Чырвонай Арміі артылерыя заўсёды адыгрывала вялікую, адказную ролю.

Хочацца ўспомніць геражічную работу артылерыстаў коннай групы Блінава. Колькасцю ды і якасцю наша артылерыя ў той час не адзначалася. Звычайныя палявыя гарматы, вельмі зношаныя добрасумленнай работай, у руках чырвоных артылерыстаў былі грознай сілай, часта рашаўшай поспех баявой аперацыі.

У 1919 годзе пад станцыяй Філонава нашы артылерысты, падтрымліваючы атаку конніцы, пад ураганным агнём белых выскачылі на флангі і сваім агнём прымусілі замаўчаць агнявыя пункты ворага. Пад Урупіно артылерысты здолелі агнявой завесай надзейна прыкрыць адыход і перагрупоўку нашых эскадронаў.

Пад Бела-Калітвенскай і ў дзесятках іншых агнявых схватках з артылерыстамі белых, нашы чырвоныя артылерысты дабіваліся рашаючай перамогі, прадрашаючы агульны поспех дзейнічаючай групы войск. Свежы ў памяці баі курсантаў курсаў чырвоных камандзіраў першай Коннай Арміі пад Мелітопалем. Тут на долю курсантаў-коннікаў выпала адказнейшая задача— стрымліваць націск адборных афіцэрскіх конна-казачых часцей Врангеля. У гэтых баях заслугі артылерыстаў часта рашалі зыход бою і рашаючыя перамогі чырвоных коннікаў. Артылерысты выскаквалі на агнявыя пазіцыі разам з коннай лавінай. Маланкападобна разварачваліся і прамой наводкай, смяротным шквалам шрапнэлі, як мятлой, расчышчалі шлях імклівым эскадронам, зраўнівалі з зямлёй агнявыя сховішчы ворага.

Сучаснае тэхнічнае аснашчэнне армій, масавае ўкараненне быстраходных танкаў і авіяцыі, магчымасць у кароткія тэрміны стварыць абарончыя рубяжы з саліднай сістэмай загарод у велізарнай ступені ўскладнілі задачы артылерыі. Вось просты пералік таго, што можа зрабіць артылерыя.

Толькі яна ў стане падавіць, знішчыць і зруйнаваць любую перашкоду для пяхоты. Броня, бетон, камбінаваныя загароды бяссільны супроць яе агню. Ніякія загароды або перашкоды не могуць спыніць снарады разрушальнай сілы. Сучасныя гарматы могуць закідваць снарады самага разнастайнага дзеяння на многія кілометры і праз любыя перашкоды. Артылерыйскі агонь здольны паражаць цэлі ў паветры, на зямлі і пад зямлёй.

Танкі пракладаюць дарогу пяхоце. Аднак самастойна танкі не ў стане выканаць гэтай задачы без дапамогі артылерыі, якая агнявым валам змятае процітанкавыя сродкі праціўніка. Артылерыя паражае самыя быстраходныя самалёты на любой вышыні. Ва ўзаемадзеянні са знішчальнай авіяцыяй артылерыя — надзейны сродак абароны гарадоў, фабрык, заводаў ад нападу паветраных драпежнікаў.

Пяхота — рашаючая сіла ў канчатковым зыходзе бою. Але і яна ў стане вырашыць сваю задачу толькі ва ўзаемадзеянні з артылерыяй і танкамі. Артылерыя патрэбна ўсюды. Няма такога ўчастка баявой дзейнасці войск, які не патрабуе той ці іншай дапамогі і падтрымання артылерыі.

Вось няпоўнае пералічэнне баявога назначэння артылерыі. Наша Чырвоная Армія поўнасцю аснашчана сучаснай артылерыяй усіх відаў і назначэнняў. Краіна ўзброіла сваю армію магутнай скарастрэльнай, дальнабойнай і рухомай артылерыяй.

Кадры артылерыі Чырвонай Арміі папаўняюцца выдатнымі людзьмі. Батарэямі Чырвонай Арміі ўпраўляюць, кіруюць бязмежна адданыя радзіме, выдатна падрыхтаваныя камандзірскія кадры. Совецкая моладзь — палкія патрыёты сваёй соцыялістычнай радзімы — справай гонару лічыць быць камандзірамі-артылерыстамі. Гэта робіць артылерыю Чырвонай Арміі магутнай сілай, здольнай вырашыць любую, пастаўленую ёй задачу.

Кучка тройчы праклятых гадаў, фашысцкіх шпіёнаў—тухачэўскіх, убарэвічаў, гамарнікаў, выкрытая нашай доблеснай разведкай і бязлітасна знішчаная, прабавала ўсяляк знізіць значэнне артылерыі пераможнай Чырвонай Арміі, усе меры прымала да таго, каб падарваць магутнасць гэтага роду зброі. Аднак іх замыслы не ўдаліся.

Пытаннямі ўдасканалення і развіцця артылерыі непасрэдна і ўшчыльную займаецца таварыш Сталін, а гэта — найлепшая гарантыя таго, што гэты род зброі Чырвонай Арміі будзе на ўзроўні тых патрабаванняў, якія высоўвае перад ім складаны сучасны бой; лепшая гарантыя таго, што артылерыя Чырвонай Арміі ёсць і будзе першакласнейшай артылерыяй і ў агнявым спаборніцтве з любым ворагам пяршынства заўсёды будзе на яе баку.

НАБОР У АРТЫЛЕРЫЙСКАЕ ВУЧЫЛІШЧА

З 1 красавіка пачаўся прыём заяў ад асоб, жадаючых паступіць у Смаленскае артылерыйскае вучылішча РСЧА. Прымаюцца асобы з асветай не ніжэй 9 класаў, а з часцей РСЧА і доўгатэрміновага водпуску — не ніжэй 8 класаў. Без уступных іспытаў прымаюцца студэнты вышэйшых навучальных устаноў; асобы, скончыўшыя поўную сярэднюю школу, або адпаведныя навучальныя ўстановы ў 1937-1938 годах; вучні, пераходзячыя ў 1938 годзе ў 10-я класы сярэдніх школ, або на апошнія курсы тэхнікумаў і рабфакаў з ацэнкай па рускай мове і матэматыцы не ніжэй «добра», а па ўсіх астатніх прадметах — не ніжэй «пасрэдна».

Паступаючыя павінны прадставіць камандаванню вучылішча або ў ваенкамат па месцу жыхарства заявы, аўтабіяграфію, анкету, дакументы аб адукацыі, даведку аб сацыяльным паходжанні самога і яго бацькоў, водзыў партарганізацыі (для членаў ВКП(б), комсамольскай арганізацыі (для членаў ВЛКСМ), заўкома (для беспартыйных), праўлення калгаса (для калгаснікаў), пасведчанне аб нараджэнні і дзве фотакарткі, засведчаныя па месцу работы.

Уступныя іспыты ў Смаленскім артылерыйскім вучылішчы будуць праводзіцца: кандыдатам з вайсковых часцей з 20 па 31 ліпеня, астатнім — з 1 па 25 жніўня.

Тэрмін абучэння ў Смаленскім артылерыйскім вучылішчы — два годы. Пасля сканчэння двухгадовага абучэння курсант атрымлівае званне камандзіра-лейтэнанта РСЧА.

—о—

АТАКА „АДБІТА"!

У 19 гадзін штаб мясцовай процідапаветранай абароны Менска аб'явіў горад на «пагражаючым становішчы». У лічаныя мінуты каманды і сродкі ППА былі прыведзены ў баявую гатоўнасць. На вуліцах з'явіліся асоавіяхімаўцы з процівагазамі.

У 21 гадзіну 40 мінут штаб ППА атрымаў аператыўнае данясенне:

— Да Менска прарвалася некалькі самалётаў «праціўніка». Гораду пагражае паветраная бамбардыроўка.

Праз 20 мінут паветра прарэзаў сігнал трывогі. Пешаходы арганізавана і без мітусні ўкрыліся ў пад'ездах дамоў. Праз 3—4 мінуты вуліцы былі пустымі. Глыбокая цемень ахутала горад.

...На плошчы Волі «разарвалася» некалькі хімічных і запальваючых бомб. У раёне плошчы хутка ўзніклі два самастойныя ачагі «пажараў». Для ліквідацыі вынікаў «бамбардыроўкі» былі кінуты каманды ППА. «Ачагі паражэння» неадкладна ізаляваліся.

15 мінут спатрэбілася камандам ППА для ліквідацыі вынікаў «налёту». Асабліва добра працавалі пажарныя каманды як кадравага складу, так і добраахвотнікаў-асоавіяхімаўцаў.

Дзеяннямі зенітнай артылерыі і знішчальнай авіяцыі паветраныя «драпежнікі» вымушаны былі ўцячы і былі «знішчаны» за межамі горада.

Так закончыліся вучэнні па процідапаветранай абароне сталіцы.

—о—

ПАДАРУНАК ПАГРАНІЧНІКАМ

Каштоўны першамайскі падарунак для пагранічнікаў падрыхтаваў майстар старадарожскай бойні тав. Іван Матвеевіч Шчогалеў.. Гэтымі днямі ён перадаў Н-скай пагранічнай заставе выгадаванага ім вартавога сабаку «Бетсі». Гэта ўжо не першы сабака, якога выгадаваў і перадаў пагранічнікам тав. Шчогалеў.

У дзіцячым доме для іспанскіх дзяцей (станцыя Обнінскае, Кіеўскай чыгункі) НА ЗДЫМКУ: дзеці ў аранжарэі дзіцячага дома. (СФ).

Ф. Г. ВОЛКАЎ

Учора споўнілася 175 год з дня смерці заснавальніка рускага тэатра Фёдара Грыгор'евіча Волкава.

Першае знаёмства Ф. Г. Волкава з тэатрам адбылося ў 1746 годзе ў Пецербургу, куды ён прыбыў па справах. Наведванне тэатра зрабіла на яго вельмі моцнае ўражанне. І ён рашае цалкам прысвяціць сябе мастацтву.

На працягу двух год жыцця ў Пецербургу Волкаў вывучае сцэнічнае майстэрства. Тут-жа ён знаёміцца з двума замежнымі тэатрамі, якія прыязджалі ў той час на гастролі ў Пецербург.

У 1747 годзе Фёдар Грыгор'евіч вымушан быў пакінуць Пецербург і паехаць у Яраслаўль. Але і тут, тады ў глухой правінцыі, ён прадаўжае захапляцца сцэнічным мастацтвам. Са сваіх братоў Грыгорыя і Гаўрылы, Дзьяканава (потым вядомага артыста Дзмітрыеўскага), Чулкова, Папова і іншых Фёдар Грыгор'евіч стварае першую самадзейную трупу. У каменным свірне 29 чэрвеня 1750 года было дадзена першае прадстаўленне.

Спектакль прайшоў з вялікім посцехам. Хутка тэатр заваяваў прызнанне і папулярнасць сярод насельніцтва. На атрыманыя ад афяраванняў насельніцтва сродкі быў пабудаван сапраўдны драўляны тэатр на 1.000 чалавек.

У 1752 годзе ўся трупа была выклікана ў сталіцу. Пасля ўдалага выступлення ўсе ўдзельнікі яе былі залічаны на казённае ўтрыманне. 30 жніўня 1756 года быў выдан указ аб стварэнні рускага тэатра. Волкаву было прысвоена званне першага «прыдворнага актора». Яго назначылі рэжысерам тэатра.

Фёдар Грыгор'евіч Волкаў заўсёды імкнуўся да рэальнага паказу, ігры без трукацтва і знадворнай эфектыўнасці. Гэтая важнейшая рыса мастацтва — рэалізм, перадана ім рускім артыстам і знайшла сваё найбольш поўнае развіццё ў мастацтве вялікага савецкага народа.

Усебаковая адоранасць дапамагла Волкаву выканаць гістарычную ролю ў развіцці рускага мастацтва. Ён быў адначасова артыст, драматург, паэт, музыкант, жывапісец і скульптар.

Заслуга Ф. Г. Волкава ў тым, што ён стварыў першы публічны рускі тэатр і гэтым паклаў пачатак вялікаму мастацтву гераічнага рускага народа.

НА ЗАДВОРКАХ

Паспрабуйце ў Менску знайсці бібліятэку імя Л. Н. Талстога і вы пераканаецеся, што зрабіць гэта не так лёгка. Нават тады, калі ў вас ёсць дакладны адрас і калі, стоячы радам з памяшканнем, дзе знаходзіцца бібліятэка, вы чытаеце надпіс: «Бібліятэка імя Л. Н. Талстога, філіял бібліятэкі імя А. С. Пушкіна» — нават тады вы ў непаразуменні: дзе-ж усё-ж такі бібліятэка? І сапраўды, знайсці яе не лёгка. Бібліятэку загналі на задворкі. Яшчэ ў 1935 годзе ворагі народа, арудваўшыя ў Наркамасветы і гарана, імкнуліся разваліць бібліятэчную справу БССР і прыклалі сваю руку да бібліятэкі імя Л. Н. Талстога. З добрага памяшкання яна была «часова» пераведзена ў зусім непрыгоднае, цёмнае, цеснае, з дзіравым дахам, вільготнае і халоднае. Усе кнігі былі звалены ў груду. З таго часу на працягу трох год каля 18.000 кніг, сярод якіх творы класікаў марксізма-ленінізма, савецкія энцыклапедыі, каштоўнейшая мастацкая і навуковая літаратура валяюцца на мокрай падлозе, псуюцца ад вільгаці, знішчаюцца.

Сродкі, якія адпускаюцца на закупку навінак літаратуры, зусім не выкарыстоўваюцца. Аб правядзенні якой-небудзь масавай работы з чытачамі не можа быць і гутаркі. Лік наведвальнікаў катастрафічна знізіўся. З 2.360 чытачоў у 1936 годзе асталося 481 (з іх дарослых толькі 158).

Аб такім становішчы гэтай бібліятэкі ведаюць кіраўнікі Наркамасветы, горсовета, гарана і Кагановіцкага райкома партыі. Аднак ніхто з іх не прыняў канкрэтных мер, каб хутчэй ліквідаваць вынікі шкодніцкага перасялення бібліятэкі ў непрыгоднае памяшканне. Сакратар Кагановіцкага райкома КП(б)Б тав. Савіцкі «дапамагае» бібліятэцы, якая знаходзіцца ў Кагановіцкім раёне тым, што абяцае «асабіста заняцца гэтым пытаннем», загадчык гарана тав. Іванішчэнка ўвесь час «шукае» памяшкання пад бібліятэку, нарком асветы тав. Півавараў справу аб бібліятэцы перадаручыў другарадным работнікам, а нам. старшыні горсовета тав. Власаў наогул махнуў рукой на ўсё гэта і лічыць, што «лягчэй спрыгнуць з трэцяга паверха, чым урэгуліраваць пытанне аб бібліятэцы імя Талстога».

Горсовет, вынесшы некалькі спецыяльных рашэнняў па гэтаму пытанню, забыў аб іх, забыў аб вялікай культурна-асветнай установе гор. Менска. Так адзіная ў чыгуначным раёне масавая бібліятэка прадаўжае знаходзіцца ў недапушчальным становішчы, губляе сваіх апошніх чытачоў.

Трэба адзначыць, што Наркамасветы наогул самаўхіліўся ад кіраўніцтва масавымі бібліятэкамі. У БССР налічваецца 285 гарадскіх і раённых бібліятэк, якія падпарадкоўваюцца Наркамасветы. А спецыяльнае бібліятэчнае кіраўніцтва, якое павінна кіраваць усімі бібліятэкамі рэспублікі, складаецца з... аднаго інспектара. Гэты інспектар займаецца чым угодна, толькі не сваёй непасрэднай работай. Зусім не дзіва, што ў некаторых раёнах раённыя кіраўнікі распраўляюцца з бібліятэкамі так, як ім захочацца. Так у Жлобінскім раёне бібліятэку выселілі са спецыяльна пабудаванага для яе памяшкання толькі таму, што паблізу знаходзіцца... раённае аддзяленне міліцыі. У Крупскім раёне памяшканне бібліятэкі занялі пад школу. Відаць, кіраўнікам гэтых раёнаў няма ніякай справы да таго, што ЦВК СССР яшчэ ў 1934 годзе вынес пастанову, у якой катэгарычна забараняецца перасяляць бібліятэкі ў горшыя памяшканні.

Набліжаюцца выбары ў Вярхоўны Совет БССР. Бібліятэчнае кіраўніцтва падрыхтавала для рассылкі бібліятэкам рэкамендацыйны спіс літаратуры да выбараў. А тое, што многія бібліятэкі літаратуры не маюць, аб гэтым бібліятэчнае кіраўніцтва не ведае. Недапушчальна-ж, што Асіпавіцкая раённая бібліятэка не мае ні аднаго экземпляра Канстытуцыі БССР і «Палажэння аб выбарах у Вярхоўны Совет БССР», не мае поўнага збору твораў В. І. Леніна, не мае таксама падручнікаў па гісторыі партыі і гісторыі народаў СССР і іншай самай неабходнай літаратуры, якраз той, якую бібліятэчнае кіраўніцтва раіць выдаваць чытачам.

Працоўныя нашай краіны — рабочыя, калгаснікі, савецкая інтэлігенцыя — настолькі культурна выраслі, што кніга для іх зрабілася першай неабходнасцю. Масавыя бібліятэкі павінны цалкам задавальняць запатрабаванні культурна ўзрослага чытача. Тым больш нецярпімы адносіны Наркамасветы да паасобных бібліятэк і наогул да бібліятэчнай справы. Бібліятэкі — любімыя культустановы працоўных. Імі трэба кіраваць, ім трэба стварыць умовы для добрай культурна-асветнай работы.

Г. ТАРАН.

75 ГОД РАМАНА „ЧТО ДЕЛАТЬ?"

16 красавіка споўняецца 75 год з дня напісання Н. Г. Чэрнышэўскім рамана «Что делать?»

У «Летапісе жыцця і дзейнасці Чэрнышэўскага», напісанай Н. М. Чэрнышэўскай-Быстровай, прыводзіцца такі кароткі запіс: «4 красавіка. Скончан раман «Что делать?»

Гэта было ў 1863 годзе. Н. Г. Чэрнышэўскі сядзеў у Петрапаўлаўскай крэпасці. Ён быў арыштаван царскімі жандарамі па абвінавачанню ў складанні пракламацыі «Да барскіх сялян». Супроць Чэрнышэўскага фабрыкавалі ўлікі. Яго запалохвалі, рабілі вочныя стаўкі з правакатарамі. Каля 5 месяцаў Н. Г. сядзеў без допыту. У гэтых умовах Н. Г. Чэрнышэўскі задумаў і напісаў «Что делать?»

Раман меў велізарны поспех. Рэвалюцыйная дэмакратыя таго часу знайшла ў творы лепшае выражэнне сваіх імкненняў.

Царская цэнзура ўлічыла велізарны рэвалюцыянізуючы ўплыў новага твору Чэрнышэўскага на моладзь, і неўзабаве раман «Что делать?» быў забаронен.

—о—

ДЗЕННІК.

Чарговая лекцыя па гісторыі ВКП(б) — на тэму «Большэвікі і меншавікі ў перыяд руска-японскай вайны і першай рускай рэвалюцыі (1904—1907 гг.)»—адбудзецца сёння, 16 красавіка, у 7 гадз. веч., у памяшканні Дома партактыва (Вялікая зала, лекторый Кагановіцкага РК КП(б)Б). Лектар — тав. Саламахаў. Уваход па пастаянных і разавых білетах.

КАГАНОВІЦКІ РК КП(б)Б.

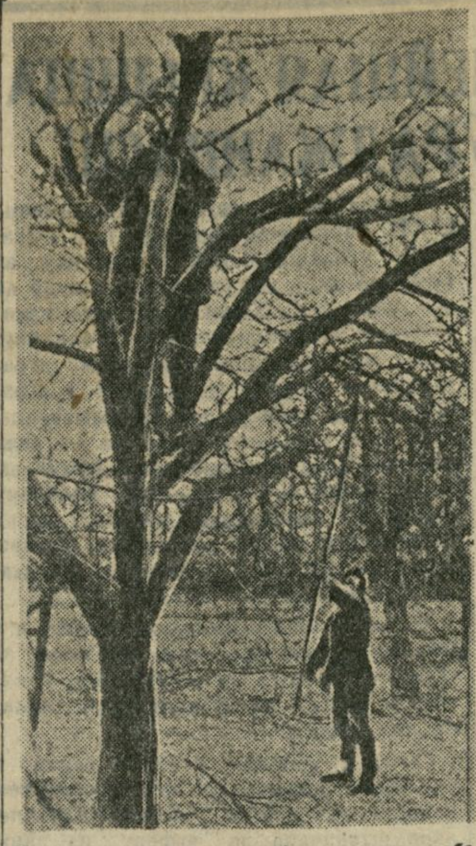

У калгасных садах пачаліся веснавыя работы, разгарнулася барацьба за высокі ўраджай садавіны. НА ЗДЫМКУ: абрэзка яблынь у садзе соўгаса «Успе», Аршанскага раёна. (Белсаюзфото).

ПЕРАД СВЯТАМ

МАГІЛЕЎ. У горадзе і раёне пачалася падрыхтоўка да першамайскага свята.

Клубы і школы горада спаборнічаюць на лепшую сустрэчу свята. Драматычны гурток клуба чыгуначнікаў рэпетыруе п'есу «Пагранічнікі». Харавы гурток і струнны аркестр развучваюць новыя песні, частушкі, з якімі яны выступяць на ўрачыстым вечары. Вучні старэйшых класаў, школы № 29 рэпетыруюць да першамайскага ранішніка масавыя выступленні. Хор выканае «Песню аб Сталіне», «Если завтра война» і інш.

Асоавіяхімаўская арганізацыя Металакамбіната выпусціць да свята 25 варашылаўскіх стралкоў першай і другой ступені, 15 значкістаў «ГПА» і 16 аматараў-аўтамабілістаў.

У магазінах горада вялікае прадсвяточнае ажыўленне. Працоўныя горада і калгаснікі купляюць для сваіх кватэр нікеляваныя лыжкі, шафы і інш.

На першамайскую дэманстрацыю выйдзе калона фізкультурнікаў у складзе 1.000 чалавек і калона фізкультурнікаў-піянераў і школьнікаў у ліку 500 чалавек. У дні свята на стадыёне будуць наладжаны вялікія спартыўныя выступленні, сустрэчы па футболу і розныя фізкультурныя спаборніцтвы.

—о—

РОСТ НЕДЗЯЛІМЫХ КАЛГАСНЫХ ФОНДАЎ

Растуць недзялімыя грашовыя фонды калгасаў нашай рэспублікі. За першы квартал 1938 года ўнесена ў раённыя аддзяленні Сельгасбанка 9.022.000 руб. На гэты час 1937 года было ўнесена 5.060.000 руб.

Рад калгасаў рэспублікі за першы квартал гэтага года ўнеслі ў 3—4 разы больш, чым за ўвесь мінулы год. Калгас «Чырвоны пагранічнік», Менскага раёна, за першы квартал унёс 7.395 руб. недзялімых фондаў — супроць 1.421 руб. за ўвесь 1937 год, калгас «Чырвоны араты», гэтага-ж раёна, унёс 9.300 руб. — супроць 2.685 руб. за 1937 год.

ЗЯМЛЯ, АДВАЯВАНАЯ У БАЛОТ

Калгасная меліярацыя ў БССР з кожным годам набывае ўсё большы размах. Дзікія і непраходныя балотныя мароты пераўтвараюцца ў квітнеючыя высокаўраджайныя палі і культурныя сенажаці.

У гэтым годзе масавымі калгаснымі меліярацыйнымі мерапрыемствамі будуць ахоплены па рэспубліцы 190 тысяч гектараў балот, у тым ліку 40 тысяч гектараў інтэнсіўнай асушкай, у басейнах рэк Ведрыч, Сведзь і інш. Пракладваюцца 350 кілометраў новых каналаў. 300 кілометраў існуючых каналаў ахватваюцца рамонтам.

Каля 10 экскаватараў, 50 канавакапацеляў, 200 карчавальных машын і іншыя механізмы будуць працаваць па рэгуліроўцы рэк, узорванню і раскарчоўцы балот і т. д. Падрыхтоўка да гэтых работ ужо пачалася. На спецыяльных курсах у раёнах БССР падрыхтавана больш 500 калгасных брыгадзіраў па меліярацыі.

У рэзультаце масавай меліярацыі калгасы атрымаюць у гэтым годзе 65 тысяч гектараў новых зямель для ворыва і культурных сенажацей.

Агульныя затраты калгасаў на меліярацыю складуць 23 мільёны рублёў. Акрамя таго, савецкай дзяржаваю асігнавана на калгасную меліярацыю ў БССР у 1938 г. у выглядзе беззваротных укладанняў — каля 4 мільёнаў рублёў. Калгасам адпускаецца на гэтую-ж мэту 2 мільёны 500 тысяч рублёў доўгатэрміновага крэдыта.

—

5.223 ЦЭНТНЕРЫ РЫБЫ

Звыш 100 калгасаў рэспублікі, якія размешчаны на берагах буйных рэк і азёр, займаюцца прамысловым рыбалоўствам. Калгасныя рыбакі паспяхова выконваюць план лову рыбы. За першыя 3 месяцы гэтага года злоўлена 5.223 цэнтнеры рыбы. Рыбалоўная брыгада калгаса «XVII Кастрычнік», Бешанковіцкага раёна, злавіла 180 цэнтнераў рыбы. Рыбаловы калгаса «Бярозка», Сенненскага раёна, злавілі 186 цэнтнераў рыбы, пры плане ў 100 цэнтнераў.

План першага квартала лову рыбы выканан паспяхова.

План другога квартала для калгасных рыбаловаў вызначан у 7 тыс. цэнтнераў.

Рыбалоўства для многіх калгасаў з'яўляецца крыніцай вялікіх прыбыткаў. Калгас «Бярозка» ўжо атрымаў у гэтым сезоне ад рыбалоўства звыш 6 тыс. рублёў.

—

ЗДАРЭННІ

✱ **Раскрадвальнікі зярна.** Хойніцкай райміліцыяй арыштаваны загадчыкі складамі Стрэлічаўскага спіртзавода Серэбраны, Маўшовіч і рад іншых работнікаў, якія займаліся сістэматычным раскрадваннем зярна. Усяго імі з завода раскрадзена 26 тон ячменю і жыта.

Злачынцы прыцягваюцца да судовай адказнасці.

✱ **Малалетнія злачынцы.** 3-м гарадскім аддзяленнем міліцыі Менска затрымана група малалетніх злачынцаў з 5 чалавек на чале з вучнем-токарам завода імя Кірава І. П. Слышам. Малалетнія злачынцы займаліся кражамі. Нядаўна яны шляхам узлому пакралі з ларка № 40 Трэста рэстаранаў па Свердлоўскай вуліцы розных тавараў на суму звыш 500 руб. Па гэтай-жа справе прыцягваюцца да адказнасці бацькі І. П. Слыша, на кватэры якіх малалетнія злачынцы збіраліся і наладжвалі папойкі.

Намеснік адказнага рэдактара
І. М. ОФЕНГЕЙМ.

ДЗЯРЖФІЛАРМОНІЯ БССР
(Памяшканне клуба імя Сталіна)
Сёння, 16 красавіка,
апошні канцэрт
САЛІСТКІ МАСКОЎСКАГА ДЗЯРЖАЎНАГА ОРДЭНА ЛЕНІНА АКАДЭМІЧНАГА ВЯЛІКАГА ТЭАТРА САЮЗА ССР
народнай артысткі СССР ОРДЭНАНОСЦА
В. В. БАРСАВАЙ.
Ля раяля С. І. МАТУСЕВІЧ.
ПАЧАТАК РОЎНА Ў 8 ГАДЗ. ВЕЧАРА.
Білеты ў касе тэатра з 12 гадз. дня. Абан. № 54.

ДА УВАГІ ПАКУПНІКОЎ!
ДА ПЕРШАМАЙСКІХ СВЯТ
ва ўсе магазіны МЕНГОРХАРЧГАНДЛЯ
паступіў поўны асартымент
БАКАЛЕЙНА-ГАСТРАНАМІЧНЫХ, ХЛЕБА-БУЛАЧНЫХ, | КАНДЗІЦЕРСКІХ І ПЛОДАГАРОДНЫХ ТАВАРАЎ.
Наступныя магазіны ПРЫМАЮЦЬ
ПАПЯРЭДНІЯ ЗАКАЗЫ з дастаўкай на дом і атрыманнем у магазіне:
БАКАЛЕЙНА-ГАСТРАНАМІЧНЫЯ МАГАЗІНЫ
№№ 69, 52, 87, 17, 29, 60, 3, 55, 57, 16, 6, 61, 14, 48, 27, 79, 20, 42, 18, 10, 73, 82.
ПЛОДАГАРОДНЫЯ
№№ 214, 205, 219, 201, 207.
ХЛЕБНЫЯ
№№ 132, 134, 140, 143, 136, 146, 102.
ВІННЫ МАГАЗІН № 59.
МАГАЗІН КУЛІНАРЫІ № 49.
ЧАС ГАНДЛЮ ВА ЎСІХ МАГАЗІНАХ З 23 КРАСАВІКА
ПАВЯЛІЧВАЕЦЦА НА 2 ГАДЗІНЫ.
НЕ ТРАЦЦЕ ЧАСУ ЛЯ ПРЫЛАЎКА, КАРЫСТАЙЦЕСЯ ПАПЯРЭДНІМІ ЗАКАЗАМІ І ДАСТАЎКАЙ ТАВАРАЎ НА ДОМ.

З 28 па 30 красавіка ўключна магазіны №№ 9, 69, 17
БУДУЦЬ ПРАЦАВАЦЬ КРУГЛЫЯ СУТКІ.
МЕНГОРХАРЧГАНДАЛЬ.

У АДДЗЕЛ АБ'ЯЎ ЗВАНІЦЕ па тэл. № 21-845

Беларускі дзяржаўны драматычны тэатр
16 красавіка
Абан. № 165
БЕЗ ВІНЫ ВІНАВАТЫЯ

Дзяржтэатр музкамедыі БССР (памяшк. Дзярж. яўр. тэатра БССР)
16 красавіка
«СВАДЬБА В МАЛИНОВКЕ»
Пачатак у 8 г. 15 м.

Гукавы кінотэатр «Чырвоная зорка»
МАНГО НЭИ (Амурскі чылавек)

Гукавы кінотэатр «Пралетарый»
ЗА СОВЕЦКУЮ РАДЗІМУ

Гукавы кінотэатр «Інтэрнацыянал»
ПЕРШАЕ КАХАННЕ

Дзіцячы гукавы кінотэатр
БУЙНАЯ ВАТАГА

Гукавы кінотэатр «Спартак»
НАТАЛКА-ПАЛТАЎКА

Кінотэатр «Навіны дня»
Спецыяльны выпуск „Союзкінохронікі" — „Прыгавор суда—прыгавор народа".

У мэтах лепшага абслугоўвання пакупнікоў
у дні перадсвяточнага гандлю,
МЕНСАЮЗУНІВЕРМАГ —
Совецкая 43 і дзіцячы філіял—рог вул. Ленінскай і Совецкай
ПАВЯЛІЧЫЛІ ЧАСЫ ГАНДЛЮ НА 2 ГАДЗІНЫ Ў ДЗЕНЬ.
З 16 ПА 30 КРАСАВІКА
УНІВЕРМАГ
працуе з 9 гадзін раніцы да 8 гадзін 30 м. веч.
ДЗІЦЯЧЫ ФІЛІЯЛ працуе з 10 гадзін раніцы да 9 гадз. 30 м. веч.
МЕНСАЮЗУНІВЕРМАГ.

ДА ЎВАГІ ЎСІХ ГАНДЛЮЮЧЫХ АРГАНІЗАЦЫЙ І НАСЕЛЬНІЦТВА!
Беларуская кантора ГАЛОЎКАНСЕРВА
СКУПЛЯЕ ШКЛОТАРУ — БАНКІ І БУТЭЛЬКІ
з-пад кансервавай прадукцыі па фактычнаму кошту, а таксама 0,5-літровыя бутылі.
АДРАС СКЛАДА: МЕНСК, вул. Остроўскага, 4.
МАГАЗІН — Совецкая, 73.
ЛАРКІ: пляц 8 сакавіка, пас. Комінтэрн і Лагойскі тракт.
БАЗЫ — у Гомелі і Віцебску.

На падставе пастановы СНК БССР ад 22 сакавіка 1938 г. № 584
ЦАГЕЛЬНЫ ЗАВОД № 1—3 МЕНГОРСОВЕТА
ЛІКВІДУЕЦЦА
Установы і асобы, якія маюць прэтэнзіі да завода, павінны звяртацца ў ліквідком (Тучынка, 3, тэл. 22-330) не пазней 1 мая 1938 г.
Пасля ўказанага тэрміну ніякія прэтэнзіі прымацца не будуць.
ЛІКВІДКОМ.

Прадаецца ДОМ
Адрас: Транспартны завулак, № 25, кв. 1. (Раён вул. Мяснікова).

Дырэкцыя, прафком, комсамольская арганізацыя і студэнты 25 групы III к. менскага дзяржаўнага будаўнічага тэхнікума выказваюць глыбокае спачуванне студэнту ЗАПОЛЬСКАМУ Анатолію Леонцьевічу з прычыны пасцігшага гора— смерці БАЦЬКІ.

Ул. Галоўлітбела № К—5494.
Друкарня «Звязды», Менск, Совецкая, 49.
М., П., Ш.

ПРЭЗІДЭНЦКАЯ БІБЛІЯТЭКА РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ